



Διαφυλάσσοντας
τις σημαντικότερες
περιοχές
για τα πουλιά
τη φύση
και τον άνθρωπο

Υποθέσεις
μιας δεκαετίας

2000-2010

**Safeguarding
special sites for
birds, nature
and people**

**A decade of
advocacy cases**





Διαφυλάσσοντας τις σημαντικότερες περιοχές για τα πουλιά, τη φύση και τον άνθρωπο Υποθέσεις μιας δεκαετίας

Η έκδοση δε θα μπορούσε να είχε πραγματοποιηθεί χωρίς τη συμβολή του Συνήγορου του Πολίτη και ειδικότερα των Ειδικών Επιστημόνων του Κύκλου Ποιότητας Ζωής οι οποίοι διερεύνησαν επιτυχώς τις αναφορές που κατέθεσε η Ορνιθολογική στην Ανεξάρτητη Αρχή. Ιδιαίτερα ευχαριστούμε τον κ. Σγάγια Κωνσταντίνο και την κα Μαρτσούκου Μεταξία για την πολύτιμη συνεισφορά τους σε αυτή την έκδοση.

Η ολοκλήρωση της έκθεσης δε θα ήταν επίσης δυνατή χωρίς τα μέλη και τους φίλους της Ορνιθολογικής που μοιράστηκαν μαζί μας σημαντικές πληροφορίες και κείμενα. Ιδιαίτερα ευχαριστούμε τους: Μαρία Παναγιωτοπούλου, Στρατή Μπουρδάκη, Μαρία Γανωτή (ANIMA), Ιόλη Χριστοπούλου (WWF Ελλάς), Δάφνη Μαυρογιώργου (Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού) και Στέργιο Τσαρκατλέα (Συντονιστικός Φορέας για την Προστασία του Βουρκαρίου).

Επιμέλεια: Μαλαμώ Κορμπέτη & Ρούλα Τρίγκου

Κείμενα: Μαλαμώ Κορμπέτη & Χριστίνα Ντελή

Ανάλυση δεδομένων: Άρης Μανωλόπουλος

Καλλιτεχνική επιμέλεια: ONArt

Φωτ. εξωφύλλου: Άγγελος Ευαγγελίδης

Προτεινόμενη βιβλιογραφική αναφορά:

Κορμπέτη Μ. & Ντελή Χ. 2010: Διαφυλάσσοντας τις σημαντικότερες περιοχές για τα πουλιά, τη φύση και τον άνθρωπο. Υποθέσεις μιας δεκαετίας. Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Αθήνα.

© Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία - Ιανουάριος 2011

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- 1. Βιοποικιλότητα 2010: ένας υπέροχος κόσμος στο όριο θραύσης του**
- 2. Η Ευρωπαϊκή Οδηγία για τα Πουλιά**
Εισαγωγή
2.1 Τι προβλέπει η Οδηγία για τα Πουλιά;
2.1.1 Προστασία των ειδών
2.1.2 Προστασία των βιοτόπων: οι Ζώνες Ειδικής Προστασίας
2.2 Καταδίκες
- 3. Το Δίκτυο Natura 2000**
Εισαγωγή
3.1 Ανάπτυξη και δίκτυο Natura 2000: το ασυμβίβαστο;
3.2 Τα κοινωνικά και οικονομικά οφέλη των περιοχών Natura 2000
- 4. Οι Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά (IBA)**
4.1 Τι είναι οι IBA;
4.1.1 Από τις IBA στο δίκτυο Natura 2000
4.2 Το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα των IBA
4.3 Το Πρόγραμμα των IBA στην Ελλάδα
- 5. IBA Caretakers: οι Υπεύθυνοι Παρακολούθησης των IBA της Ελλάδας**
- 6. Νομική Ομάδα Προστασίας Περιβάλλοντος**
- 7. Δράση τώρα: Υπόσχεση για το μέλλον**
7.1 Υποθέσεις επαρκούς ανταπόκρισης της Διοίκησης ή/και δικαστικής ακύρωσης του έργου ή της δραστηριότητας
7.2 Υποθέσεις μη επαρκούς ανταπόκρισης της Διοίκησης
7.3 Τρέχουσες υποθέσεις των οποίων η έκβαση ακόμα αναμένεται
- 8. Ανάλυση δεδομένων**
8.1 Τύποι βιοτόπων και απειλές
8.2 Εμπλεκόμενοι και συνεργαζόμενοι φορείς
8.3 Έκβαση υποθέσεων
- 9. Συμπεράσματα**



Το 2010, Διεθνές Έτος για τη Βιοποικιλότητα, ήρθε στο τέλος του, και μαζί του η αποτυχία της Ευρωπαϊκής Ένωσης να εκπληρώσει το στόχο της για ανάσχεση της μείωσης της βιοποικιλότητας. Παρότι η αποτυχία αυτή δημιουργεί μια απαισιόδοξη εικόνα για το μέλλον μας, υπάρχουν λόγοι για αισιοδοξία: οι Ευρωπαϊκές Οδηγίες για τα Πουλιά και τους Οικότοπους, πέτυχαν τη δημιουργία και, έως ένα σημείο, την προστασία του δικτύου Natura 2000, το δίκτυο των σημαντικότερων περιοχών της Ε.Ε. για τη βιοποικιλότητα.

Οι Οδηγίες έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικές στην ανάσχεση της απώλειας της βιοποικιλότητας, όταν εφαρμόζονται σωστά. Ιδιαίτερα η Οδηγία για τα Πουλιά αποτελεί ένα πολύ χρήσιμο και πρακτικό νομικό πλαίσιο το οποίο πετυχαίνει αυτό ακριβώς στο οποίο στοχεύει: υπερασπίζεται και προστατεύει τις σημαντικότερες περιοχές για τα πουλιά, τη φύση και τους ανθρώπους. Η έκδοση αυτή εξετάζει χαρακτηριστικές υποθέσεις υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία (2000-2010), ως τα πρακτικά θετικά αποτελέσματά, αλλά συνάμα και τα αδύναμα σημεία της εφαρμογής των προαναφερόμενων Οδηγιών. Αποτελεί λοιπόν μια απτή απόδειξη ότι το ευρωπαϊκό πλαίσιο προστασίας της βιοποικιλότητας είναι αποτελεσματικό εφόσον εφαρμόζεται σωστά.

Η εφαρμογή των Ευρωπαϊκών Οδηγιών για την προστασία των πουλιών και των οικοτόπων συχνά έχει προκαλέσει συγκρούσεις στο σχεδιασμό της περιβαλλοντικής και αναπτυξιακής πολιτικής της χώρας, τόσο σε εθνικό όσο και σε τοπικό επίπεδο. Ωστόσο η έκδοση που κρατάτε στα χέρια σας δείχνει πως, πολύ σωστά, σε δεκάδες περιπτώσεις έχουν σταματήσει ή επανασχεδιαστεί έργα και δραστηριότητες τα οποία θα είχαν μη αναστρέψιμες αρνητικές επιπτώσεις για τη βιοποικιλότητα της Ελλάδας.

Η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία με βασικά της εργαλεία την επιστημονική παρακολούθηση, έρευνα και τεκμηρίωση, έχει επιτύχει την τελευταία δεκαετία να αποδείξει ότι αφενός ένα ήπιο και βιώσιμο οικονομικό μοντέλο είναι εφικτό και αφετέρου ότι αυτό αποτελεί τη μοναδική λύση για την ανάσχεση της μείωσης της βιοποικιλότητας.

Ο νέος στόχος της Ε.Ε. για ανάσχεση της μείωσης της βιοποικιλότητας, αλλά και αποκατάσταση των οικοσυστημάτων μέχρι το 2020, είναι η επόμενη μεγάλη πρόκληση για την παγκόσμια επιστημονική και πολιτική κοινότητα, αλλά κυρίως για το μέλλον της ανθρώπινης κοινωνίας. Μόνο εάν παρθούν δραστικές αποφάσεις θα μπορέσουμε να πετύχουμε τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, αυτού του υπέροχου κόσμου.

Μιχάλης Προμπονάς

Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου - Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία



Η Ελλάδα διαθέτει ένα πλούσιο φυσικό περιβάλλον με μεγάλη ποικιλία ειδών και οικοσυστημάτων που αποτελούν ένα σπάνιο και μη ανανεώσιμο φυσικό πόρο απειλούμενο ωστόσο από ποικίλες ανθρωπογενείς παρεμβάσεις και δραστηριότητες.

Η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία έχει επιδείξει έως σήμερα αξιόλογη δραστηριότητα τόσο σε δράσεις προστασίας και ενημέρωσης για την προστασία των βιοτόπων όσο και ως φορέας συστηματικής επιστημονικής παρατήρησης και τεκμηρίωσης των ειδών που διαβιούν σε περιοχές κρίσιμης σημασίας για τη βιοποικιλότητα.

Η περίοδος που ερευνάται στην παρούσα έκδοση της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας (2000-2010) ταυτίζεται σε γενικές γραμμές με τη λειτουργία του θεσμού του Συνηγόρου του Πολίτη, ο οποίος από το 1998 έως σήμερα έχει διερευνήσει περισσότερες από 25.000 υποθέσεις παραβίασης του φυσικού, οικιστικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.

Οι αναφορές που έχει υποβάλλει η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία στην Ανεξάρτητη Αρχή αποτέλεσαν πολύτιμο υλικό διαμεσολάβησης για το Συνήγορο του Πολίτη καθώς συνοδεύονται από πληρότητα στοιχείων και καλύπτουν, τόσο θεματικά όσο και γεωγραφικά, όλο το φάσμα προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα συγκεκριμένα οικοσυστήματα.

Ενεργώντας ως διαμεσολαβητής προς τις εμπλεκόμενες δημόσιες υπηρεσίες, ο Συνήγορος του Πολίτη προσπαθεί να κινητοποιήσει τη Διοίκηση για την άρση των παράνομων επεμβάσεων που απειλούν την ισορροπία των οικοσυστημάτων, την επιβολή κυρώσεων στους παραβάτες και την αποκατάσταση του ευρύτερου φυσικού περιβάλλοντος των υγροτόπων.

Αντλώντας ερεθίσματα από το χειρισμό μεμονωμένων αναφορών, ο Συνήγορος του Πολίτη έχει επίσης διατυπώσει νομοθετικές ή οργανωτικές προτάσεις προς τη Διοίκηση, στοχεύοντας στη βελτίωση της προληπτικής ή κατασταλτικής δράση αυτής για τη διαφύλαξη των οικολογικά κρίσιμων αυτών περιοχών.

Στις σελίδες που ακολουθούν, αναφέρονται μερικά χαρακτηριστικά παραδείγματα υποθέσεων που χειρίστηκε ο Συνήγορος του Πολίτη κατόπιν υποβολής αναφοράς από την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, που θα σας επιτρέψουν να παρακολουθήσετε το εύρος των προβλημάτων και των συντονισμένων προσπαθειών που απαιτούνται απ' όλα τα εμπλεκόμενα μέρη (Διοίκηση, φορείς, πολίτες, περιβαλλοντικές οργανώσεις) για την αποτελεσματική προστασία της βιοποικιλότητας της χώρας.

Ευαγγελία Κ. Μπαλλά

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κύκλος Ποιότητας Ζωής - Ανεξάρτητη Αρχή 'Συνήγορος του Πολίτη'





Ι. Βιοποικιλότητα 2010: ένος υπέροχος κόσμος στο όριο θραύσης του

Η βιοποικιλότητα -η ποικιλία της άγριας ζωής- αποτελεί πανανθρώπινη αξία που υπερβαίνει την επιστημονική κοινότητα ή τις περιβαλλοντικές οργανώσεις. Αυτή η απίστευτη ποικιλιομορφία της φύσης κινεί τις οικολογικές διεργασίες που επιτρέπουν στον άνθρωπο να ζει σε ένα υγιές και όμορφο περιβάλλον.

Η Ελλάδα αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα κέντρα βιοποικιλότητας (biodiversity hotspots) στην Ευρώπη. Λόγω της γεωγραφικής της θέσης και του ιδιαίτερα ετερογενούς γεωγραφικού της ανάγλυφου, η βιοποικιλότητα της Ελλάδας, αναλογικά με την έκτασή της, είναι από τις μεγαλύτερες στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αριθμεί 1043 είδη σπονδυλωτής πανίδας, 47 από τα οποία είναι είδη που απαντώνται μόνο στην Ελλάδα. Είναι εντυπωσιακό ότι η χώρα μας φιλοξενεί περίπου το 1.9% της παγκόσμιας σπονδυλωτής πανίδας και περίπου το 60% της ευρωπαϊκής. Επίσης, η Ελλάδα είναι το σημαντικότερο κέντρο ενδημισμού στη Μεσόγειο, καθώς το 16% της μεσογειακής χλωρίδας απαντάται μόνο στην Ελλάδα (ενδημική).

Η ανάσχεση της απώλειας αυτής της πλούσιας βιοποικιλότητας αποτελεί υποχρέωση της χώρας προς τη διεθνή κοινότητα, η οποία υπέγραψε τη Διεθνή Σύμβαση για την Βιολογική Ποικιλότητα το έτος 1994¹. Στο πλαίσιο της Σύμβασης η Ε.Ε. είχε θέσει ως στόχο να ανασχέσει την απώλεια της βιοποικιλότητας, εντός αλλά και εκτός των συνόρων της, μέχρι το έτος 2010. Ωστόσο, ο στόχος αυτός δεν επιτεύχθηκε², γεγονός που οφείλεται κυρίως στην ελλιπή εφαρμογή της Οδηγίας για τα Πουλιά και της Οδηγίας για τους Οικότοπους, στην αδυναμία

ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής διάστασης στον σχεδιασμό της πολιτικής των κρατών-μελών της Κοινότητας, καθώς και στη σοβαρή έλλειψη χρηματικών πόρων³.

Το Μάρτιο του έτους 2010, οι επικεφαλές των κρατών της Ε.Ε. συμφώνησαν σε ένα νέο μακροπρόθεσμο όραμα με ορίζοντα το έτος 2050 και σε έναν μεσοπρόθεσμο πρωταρχικό στόχο για το έτος 2020 για την προστασία της βιοποικιλότητας. Ο νέος στόχος είναι πιο φιλόδοξος σε σχέση με αυτόν που είχε τεθεί στο πλαίσιο της παραπάνω σύμβασης και δεσμεύει την Ε.Ε. «στην ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας και της υποβάθμισης των οικοσυστημικών υπηρεσιών στην Ε.Ε. μέχρι το 2020, και στην αποκατάστασή τους στο βαθμό του εφικτού, με παράλληλη ενίσχυση της συμβολής της ΕΕ στην αποτροπή της απώλειας βιοποικιλότητας παγκοσμίως». Η επιτυχία του στόχου αυτού απαιτεί έγκαιρη και αποφασιστική δράση⁴.

The EU has failed to achieve its target of halting the loss of biological diversity within its own territory and beyond. The main causes of the EU's failure are known, well documented and accepted by highest political fora: implementation of the Birds and Habitats Directives is still incomplete, and the failure to integrate biodiversity concerns into other policies, coupled with a severe shortage of funding are still the main stumbling blocks. In March 2010 EU Heads of State adopted an ambitious 2050 Vision and 2020 Target for biodiversity conservation. Now this target needs to be coupled with rapid and decisive action in the implementation of the Nature Directives.



© Ρούλα Τρίγκου

¹ Διεθνής Σύμβαση για τη Βιολογική Ποικιλότητα: <http://www.cbd.int/countries/?country=gr>

² Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Αξιολόγηση 2010 της εφαρμογής του Προγράμματος Δράσης της Ε.Ε. για τη βιοποικιλότητα, http://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/comm2006/pdf/bap_2010/1_EL_ACT_part1_v1.pdf

³ Οι παραπάνω λόγοι είναι γνωστοί, καλά τεκμηριωμένοι και αποδεκτοί από τα ανώτατα πολιτικά fora.

⁴ Δείτε εδώ τις προτάσεις της BirdLife International και του Ευρωπαϊκού Γραφείου Περιβάλλοντος (EEB), Delivering the 2020 Target - Priority initiatives for the EU Biodiversity Conservation Policy beyond 2010, June 2010: http://www.birdlife.org/eu/pdfs/BirdLife_EEB_post_2010_policy_asks_July_2010_Final.pdf



Οι υγρότοποι της Ελλάδας, όπως η λίμνη Κερκίνη, αποτελούν οάσεις φύσης και καταφύγιο για χιλιάδες πουλιά, καθώς και πολλά είδη χλωρίδας και πανίδας - Φωτ.: Θεόδωρος Ναζηρίδης

2. Η Ευρωπαϊκή Οδηγία για τα Πουλιά

Το 1979 η, τότε, Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα υιοθέτησε τη Οδηγία 79/409/ΕΟΚ «Περί της Διατηρήσεως των Άγριων Πτηνών», γνωστή ως Οδηγία για τα Πουλιά. Η Οδηγία είναι το πρώτο νομοθέτημα για την προστασία της βιοποικιλότητας στην Ευρώπη, το οποίο θεωρήθηκε τότε ριζοσπαστικό. Πριν τρεις δεκαετίες, η ολοένα αυξανόμενη ανάγκη των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για οικονομική ανάπτυξη και παράλληλα το αίτημα προστασίας της βιοποικιλότητάς τους σε συνδυασμό με το πρωτοπόρο πνεύμα των νομοθετών της εποχής, οδήγησαν στη θέσπιση της Οδηγίας. Στη χώρα μας έχουν μέχρι σήμερα καταγραφεί 442 διαφορετικά είδη πουλιών, 9 από τα οποία είναι παγκοσμίως απειλούμενα. Η προστασία των πουλιών δεν γνωρίζει σύνορα, και συνεπώς

οφείλει να διαμορφώνεται όχι μόνο σε εθνικό, αλλά σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο.

Τα οικοσυστήματα σχηματίζουν τοπία που δεν προκαλούν μονάχα έμπνευση, αλλά μας παρέχουν ζωτικές, φυσικές υπηρεσίες: οι υγρότοποι βοηθούν στην αντιμετώπιση των πλημμύρων, οι εκβολές ποταμών παρέχουν τόπους αναπαραγωγής για τα αλιεύσιμα ψάρια, οι αλυκές δημιουργούν φυσική προστασία από την θάλασσα, ενώ τα δάση απορροφούν τα αέρια του θερμοκηπίου που προκαλούν την παγκόσμια κλιματική αλλαγή. Ο πλούτος της άγριας ζωής προσθέτει ανυπολόγιστα στην ποιότητα ζωής μας: από τις μυρωδιές των αγριολούλουδων στις βουνοπλαγιές έως το κελάιδισμα του αηδονιού στις ρεματιές της υπαίθρου, ο άνθρω-



πος μπορεί ακόμα να είναι σε άμεση επαφή με τη φύση. Αυτός ο πλούτος το λιγότερο που αξίζει είναι η καλύτερη δυνατή νομική προστασία.



Κάθε χρόνο στις ελληνικές νησίδες, φωλιάζει περισσότερο από το 85% του παγκόσμιου πληθυσμού του Μαυροπετρίτη (*Falco eleonorae*) Φωτ.: Γιώργος Κατσαδωράκης





2.1 Τι προβλέπει η Οδηγία για τα Πουλιά;

Η Οδηγία έχει ως αντικείμενο την προστασία χερσαίων και θαλάσσιων περιοχών και τη διαχείριση, τον έλεγχο και τη βιώσιμη εκμετάλλευση των πληθυσμών των ειδών που αυτές φιλοξενούν. Η προστασία αφορά τόσο τα πουλιά, όσο και τα αυγά, τις φωλιές και τους βιότοπους στους οποίους αυτά απαντώνται⁵.

Η Ελλάδα, όπως και όλα τα κράτη-μέλη της Ε.Ε., πρέπει να λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για τη διατήρηση των πληθυσμών όλων των άγριων πουλιών σε ένα επίπεδο, το οποίο καθορίζεται από τις οικολογικές, επιστημονικές και πολιτιστικές απαιτήσεις της χώρας⁶. Συμπληρωματικά, λαμβάνονται υπόψη, για τον καθορισμό των σχετικών μέτρων⁷, οι οικονομικές και ψυχαγωγικές απαιτήσεις του κάθε κράτους μέλους. Είναι σαφές ότι η Οδηγία επιδιώκει πρωτίστως τη διατήρηση της φύσης και -εφόσον χρειαστεί- διαπραγματεύεται την ιδιαίτερη ισορροπία μεταξύ αυτής και της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας. Και αυτό γιατί η Ε.Ε. αντιλαμβάνεται τη βιοποικιλότητα ως ένα από τα πιο πολύτιμα «κεφάλαια» της ανθρωπότητας.

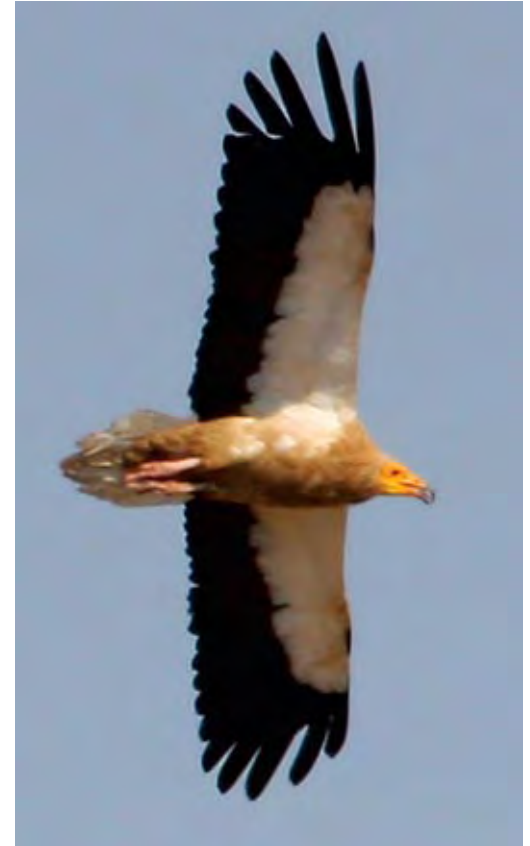
Η παραπάνω Οδηγία, η οποία κωδικοποιήθηκε, λόγω επανειλημμένων τροποποιήσεων, με την Οδηγία 2009/147/ΕΚ προστατεύει «όλων των ειδών τα πουλιά που ζουν εκ φύσεως σε άγρια κατάσταση στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών⁸» και χωρίζεται σε δύο κύρια μέρη: την προστασία των ειδών και τη διατήρηση των βιοτόπων των πουλιών.



Ο Αργυροπελεκάνος (*Pelecanus crispus*) έχει συμπεριληφθεί στο Παράρτημα I της Οδηγίας για τα Πουλιά.

Μετά την εφαρμογή στοχευμένων μέτρων και δράσεων για την προστασία του, το καθεστώς διατήρησης του είδους έχει βελτιωθεί σημαντικά. Τη δεκαετία του '80 το είδος θεωρούνταν κρισίμως απειλούμενο με μόνο 100 περίπου αναπαραγόμενα ζευγάρια. Σήμερα, αναπαράγονται στην Ελλάδα περισσότερα από 1200 ζευγάρια - Φωτ.: Γιώργος Αλεξανδρής

The Birds Directive is the EU's oldest piece of nature legislation, and its focus is exclusively on birds. Together with the Habitats Directive, they have been successful in slowing down the loss of biodiversity within the EU. The Birds Directive protects all wild birds in the territory of the EU and requires special measures: the establishment of Special Protection Areas (SPAs) and the regulation of hunting, taking and trading in wild birds.



Ο Ασπροπάρης είναι Κρισίμως Απειλούμενο είδος, καθώς ο πληθυσμός του έχει μειωθεί περισσότερο από 80%. Κυριότερη απειλή για το είδος αποτελεί η θανάτωση από τη παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων. Οι σημαντικότερες αναπαραγωγικές αποικίες του είδους προστατεύονται ως ΖΕΠ - Φωτ.: Θάνος Καστριτης

⁵ Οδηγία 2009/147/ΕΚ, Άρθρο 1, εδάφιο 2

⁶ Άρθρο 1 παρ.1 της ΚΥΑ 37338/1807/Ε.103/6.9.2010 (ΦΕΚ 1495Β/2010)

⁷ Οδηγία 2009/147/ΕΚ, Άρθρο 2

⁸ Οδηγία 2009/147/ΕΚ, Άρθρο 1



2.1.1 Προστασία των ειδών

Για την εγκαθίδρυση ενός γενικού καθεστώτος προστασίας όλων των άγριων πουλιών που απαντώνται στο ευρωπαϊκό έδαφος, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να απαγορεύουν τη σκόπιμη θανάτωση, σύλληψη ή αγοραπωλησία, των πτηνών, την εσκεμμένη όχληση αυτών, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της περιόδου αναπαραγωγής, καθώς και την καταστροφή των φωλιών και των αυγών.

Κατ' εξαίρεση, είναι δυνατόν να επιτραπεί, από την εθνική νομοθεσία των κρατών-μελών η θήρευση ορισμένων ειδών, που απαριθμούνται στο Παράρτημα II, ανάλογα με το επίπεδο του πληθυσμού τους, τη γεωγραφική κατανομή και τον ρυθμό αναπαραγωγής τους σε όλη την Κοινότητα και υπό την προϋπόθεση ότι η θήρευση των ειδών αυτών δεν υπονομεύει τις προσπάθειες διατήρησης που αναλαμβάνονται στη ζώνη εξάπλωσής τους. Για τα είδη του παραρτήματος II/1 επιτρέπεται η θήρα σε όλη την Ευρώπη, ενώ τα είδη που αναφέρονται στο παράρτημα II/2 μπορούν να θηρεύονται μόνο σε συγκεκριμένα κράτη-μέλη. Στην Ελλάδα θηρεύονται 32 είδη πουλιών, τα οποία ορίζονται ετησίως με σχετική κανονιστική απόφαση⁹.

Η κυνηγετική δραστηριότητα θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να υπακούει στην αρχή της «ορθολογικής χρήσης» και της οικολογικά ισορροπημένης ρύθμισης για τα είδη πουλιών που αφορά, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ικανοποιητική κατάσταση διατήρησής τους (favourable conservation status). Τα κράτη-μέλη οφείλουν επίσης, στην περίπτωση των μεταναστευτικών ειδών, να απαγορεύουν το κυνήγι κατά την αναπαραγωγική περίοδο και κατά την επιστροφή τους στους τόπους αναπαραγωγής.

⁹ Βλ. Κοινή Υπουργική Απόφαση 37338/1807/Ε.103 «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων/ενδιαιτημάτων της» (ΦΕΚ Β'1495/6.9.2010)

An important achievement of the Birds Directive is the protection of wild birds from excessive exploitation, such as hunting and trade. The Birds Directive prohibits the capturing and selling of wild birds and regulates hunting, in order for it to be sustainable. Greece has 32 huntable species.

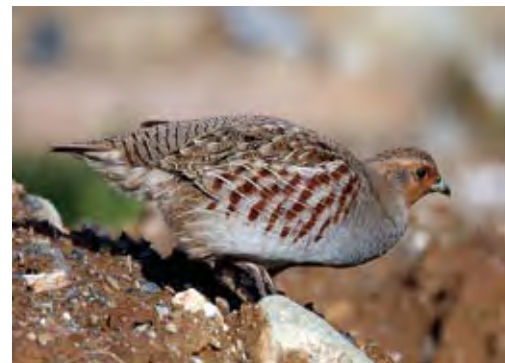
2.1.2 Προστασία των βιοτόπων: οι Ζώνες Ειδικής Προστασίας

Το μεγαλύτερο επίτευγμα της Οδηγίας για τα Πουλιά είναι η δημιουργία Ζωνών Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) σε όλη την Ευρώπη οι οποίες αποτελούν τμήμα του ευρωπαϊκού δικτύου Natura 2000. Το δίκτυο των ΖΕΠ βοηθά να προστατευθούν οι πληθυσμοί ειδών πουλιών που είναι σημαντικοί σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο. Τα είδη αυτά τρέφονται, αναπαράγονται και στηρίζονται από τους βιότοπους των ΖΕΠ.

Αρχικά, στο Άρθρο 3 η Οδηγία αναφέρεται στην υποχρέωση των κρατών – μελών της Ε.Ε. να λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα με σκοπό τη διαφύλαξη, τη διατήρηση, και την αποκατάσταση βιοτόπων αλλά και τη δημιουργία νέων ενδιαιτημάτων για τα άγρια πουλιά.

Στο Άρθρο 4, προβλέπεται αυξημένη προστασία για τα είδη πουλιών του Παραρτήματος I της Οδηγίας. Τα είδη αυτά, για τα οποία λαμβάνονται μέτρα ειδικής διατήρησης, επιλέγονται με κριτήριο την πιθανή εξαφάνισή τους, την ευπάθεια στις μεταβολές των ενδιαιτημάτων τους και τη σπανιότητά τους.

Κάθε κράτος – μέλος οφείλει να καθορίσει τις πλέον κατάλληλες, τόσο σε αριθμό όσο και σε έκταση, χερσαίες και θαλάσσιες περιοχές για τη διατήρηση των παραπάνω ειδών.



Η Καμίσια Πέρδικα (*Perdix perdix*) και η Πετροπέρδικα (*Alectoris graeca*), είδη του Παραρτήματος I της Οδηγίας για τα Πουλιά, απειλούνται από τη λαθροθήρα και την υπερθήρευση αντίστοιχα. Η άλλοτε πολυπληθής Καμίσια Πέρδικα απειλείται επίσης από τις αλλαγές στις παραδοσιακές καλλιργητικές πρακτικές. Φωτ.: Οδυσσέας Τζημούλης

Ανάλογα μέτρα λαμβάνονται από τα κράτη μέλη και για τα αποδημητικά είδη, που δεν αναφέρονται στο Παράρτημα I, όσον αφορά τις περιοχές όπου αυτά αναπαράγονται, αλλάζουν πτέρωμα ή σταθμεύουν κατά μήκος των μεταναστευτικών τους οδών. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται από τα κράτη μέλη στην προστασία των υγροτόπων και ιδίως των υγροτόπων διεθνούς σημασίας της Συνθήκης Ramsar.

Η Ελλάδα έχει δέκα υγρότοπους Ramsar¹⁰, από τους οποίους οι 7 έχουν συμπεριληφθεί στον κατάλογο του Μοντρέ, δηλαδή στη «μαύρη λίστα» της Συνθήκης, όπου και καταχωρούνται οι υγρότοποι που παρουσιάζουν ιδιαίτερα ανησυχητικές αλλαγές στην οικολογική τους κατάσταση¹¹.

¹⁰ Για μία ανασκόπηση των υγροτόπων Ραμσάρ στην Ελλάδα και των απειλών που αντιμετωπίζουν βλ. WWF Ελλάς, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία & ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Περιβάλλοντος και Πολιτισμού. Ελληνικοί Υγρότοποι Ραμσάρ: Αξιολόγηση Προστασίας και Διαχείρισης. Αθήνα. Φεβρουάριος 2009.

¹¹ The Montreux Record. Ramsar Convention Secretariat. 26 Νοεμβρίου 2008. http://www.ramsar.org/key_montreux_record.htm





Ο καθορισμός του υγρότοπου της Πρέσπας ως ΖΕΠ έχει βοηθήσει στη διατήρησή του ως ένα φυσικό οικοσύστημα με μεγάλη αξία για την άγρια ζωή
Φωτ.: Μαργαρίτα Τζάλη

Η Ελλάδα έχει 202 ΖΕΠ και για καθεμία από αυτές οφείλει να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για τη διασφάλιση των ειδών και των ενδιαιτημάτων τους. Κάθε ΖΕΠ φιλοξενεί «είδη χαρακτηρισμού», δηλαδή τα είδη του Παραρτήματος I για τα οποία χαρακτηρίστηκε ως τέτοια, και τα είδη μεταναστευτικών πουλιών που έχουν τακτική παρουσία στη χώρα.

Τα είδη αυτά έχουν συγκεκριμένες οικολογικές απαιτήσεις οι οποίες πρέπει να ικανοποιούνται προκειμένου αυτά να διατηρηθούν σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης. Τα είδη χαρακτηρισμού, οι απειλές που αντιμετωπίζουν και οι οικολογικές τους απαιτήσεις αποτελούν τις βασικές παραμέτρους που οφείλει να εκτιμά η Πολιτεία προκειμένου να θεσπίζει συγκεκριμένα και αποτελεσματικά μέτρα για τη διατήρηση των πολύτιμων αυτών περιοχών. Η Ελλάδα δεν έχει ορίσει ειδικά μέτρα, με αποτέλεσμα να έχει καταδικασθεί από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ).



Το Δέλτα του Έβρου αποτελεί έναν σημαντικό κρίκο σε μια αλυσίδα από μεταναστευτικούς σταθμούς που χρησιμοποιούν τα πουλιά κατά το ταξίδι τους από το Βορρά προς το Νότο. Κατά τη μετανάστευσή τους σταθμεύουν εδώ πολλές χιλιάδες πουλιά, ενώ εξειμωνιάζει πλήθος υδρόβιων, όπως Αργυροπελεκάνοι, χήνες και κύκνοι - Φωτ.: Eva Stets

Κάθε τρία χρόνια τα κράτη-μέλη υποχρεούνται να διαβιβάζουν έκθεση προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με την προστασία ή τη δημιουργία νέων ΖΕΠ, έτσι ώστε η Επιτροπή να μπορεί να εξετάζει τη συνεκτικότητα του δικτύου των ΖΕΠ στο ευρωπαϊκό έδαφος και να εξασφαλίζει ότι το δίκτυο ανταποκρίνεται στις ανάγκες των προστατευόμενων ειδών.

One of the outstanding achievements of the Birds Directive is the SPA network which in Greece numbers 202 sites and includes the ten Ramsar wetlands of Greece (7 of which are listed in the Montreux Protocol). The Natura 2000 network makes up 27% of the greek territory. Greece has not yet specified conservation measures for the SPA sites.



Η Λίμνη Κάρλα αποτελεί μία από τις 43 νέες ελληνικές ΖΕΠ, η οποία θεσμοθετήθηκε προκειμένου να συμμορφωθεί η χώρα με την καταδίκη του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
Φωτ.: Ρούλα Τρίγκου





2.2 Καταδίκες

Η Ελλάδα δεν έχει αξιοποιήσει αποτελεσματικά την Οδηγία ώστε να πετύχει την ουσιαστική προστασία του δικτύου Natura 2000 και των ειδών πουλιών που φιλοξενεί. Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ) έχει καταδικάσει την Ελλάδα λόγω μη ορθής και επαρκούς ενσωμάτωσης¹² στο εθνικό δίκαιο της Οδηγίας για τα Πουλιά και για μη καθορισμό επαρκούς αριθμού και έκτασης ΖΕΠ για την προστασία των πουλιών¹³. Σε συνέχεια των σχετικών αποφάσεων του ΔΕΚ, η Ελλάδα όρισε, τον Απρίλιο του έτους 2010, 42 νέες ΖΕΠ - το δίκτυο των ΖΕΠ αριθμεί πλέον 202 περιοχές - ενώ το Σεπτέμβριο του ίδιου έτους ενσωμάτωσε εκ νέου την Οδηγία στο εθνικό δίκαιο. Πλέον, το ελληνικό δίκτυο Natura 2000 καλύπτει σήμερα το 27% της ελληνικής επικράτειας και το εθνικό μας δίκαιο ανταποκρίνεται στις περιβαλλοντικές απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Ωστόσο, η εφαρμογή της Οδηγίας εξακολουθεί να είναι ελλιπής, καθώς τα ειδικά μέτρα προστασίας που οφείλει να λαμβάνει η χώρα για το δίκτυο των ΖΕΠ είναι ιδιαίτερα ανεπαρκή, όπως αποφάνθηκε και το ΔΕΚ στην τρίτη καταδικαστική απόφασή του κατά της Ελλάδας¹⁴. Η Επιτροπή βασίστηκε στο μεγάλο αριθμό καταγγελιών, κοινοβουλευτικών ερωτήσεων και αναφορών για να εισηγηθεί στο ΔΕΚ ότι η χώρα δεν εφαρμόζει τις διατάξεις της Οδηγίας που αφορούν στην λήψη μέτρων διατηρήσεως και αποφυγής ρύπανσης ή φθοράς των οικοτόπων των άγριων πουλιών.

Greece has not managed to use the Birds Directive in order to protect the birds and habitats in its territory. European Court of Justice decisions have resulted in three infringements with regards to the Birds Directive (C-293/07, C-259/08 and C-334/04), regarding insufficient SPA designation, inappropriate transposition of the Directive and inappropriate measures for the SPA network. The first two of these infringements Greece has recently complied with.



Παρά τον καθορισμό της Λίμνης Κορώνειας ως ΖΕΠ και υγρότοπος Ραμσάρ, το οικοσύστημά της κατέρρευσε, μετά από την παντελή απουσία ουσιαστικών μέτρων για την προστασία της περιοχής
Φωτ.: Φιλώτας Πάσιος

¹² C-259/08

¹³ C-334/04

¹⁴ C-293/07





3. Το Δίκτυο Natura 2000

Η Οδηγία 92/43/ΕΟΚ για τους Οικότοπους συμπληρώνει και επεκτείνει το μηχανισμό προστασίας που καθιερώνεται από την Οδηγία για τα Πουλιά και προβλέπει τη δημιουργία του δικτύου Natura 2000. Πρόκειται για ένα συνεκτικό ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο που περιλαμβάνει τις Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ) και τις ΖΕΠ που έχουν ταξινομηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας 2009/147/ΕΚ για τα πουλιά. Συνδυάζοντας τη διατήρηση των οικοτόπων και την προστασία των ειδών, το δίκτυο στοχεύει στη διατήρηση και στην αποκατάσταση, όπου είναι αναγκαίο, του ικανοποιητικού επιπέδου διατήρησης των πιο πολύτιμων στοιχείων χλωρίδας, πανίδας και βιοτόπων στην Ε.Ε.

Με βάση το Άρθρο 10, τα κράτη-μέλη υποχρεούνται να βελτιώσουν την οικολογική συνοχή του δικτύου Natura μέσω της διατήρησης και της ανάπτυξης των στοιχείων του τοπίου που είναι σημαντικά για την άγρια χλωρίδα και πανίδα, η οποία περιλαμβάνει και τα πουλιά. Τα στοιχεία αυτά περιλαμβάνουν ποτάμια, συστάδες δέντρων και θαμνώνες, καθώς και «ενδιάμεσους σταθμούς» απαραίτητους για τη μετανάστευση, όπως οι μικροί υγρότοποι και τα άλση.

3.1 Ανάπτυξη και δίκτυο Natura 2000: το ασυμβίβαστο;

Το δίκτυο Natura 2000 διέπεται από ένα ευέλικτο νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο εάν εφαρμοστεί σωστά μπορεί να προσφέρει τόσο στην προστασία της φύσης, όσο και στη βιώσιμη ανάπτυξη. Εντός του προστατευόμενου δικτύου υπερισχύουν οι στόχοι διατήρησης για την κάθε περιοχή. Παρόλα αυτά η προτεραιότητα αυτή δεν σημαίνει ότι οποιαδήποτε χρήση γης ή αναπτυξιακή δραστηριότητα αποκλείεται εντελώς, αλλά ότι θα πρέπει να είναι συμβατή με τους στόχους για την προστασία της περιοχής.

Σε ένα από τα σημαντικότερα άρθρα της Οδηγίας για τους Οικότοπους, το Άρθρο 6, ορίζεται ότι κάθε σχέδιο ή έργο το οποίο είναι δυνατόν να επηρεάζει σημαντικά το δίκτυο Natura 2000, εκτιμάται δεόντως ως προς τις επιπτώσεις του σε αυτό (στην Ελλάδα η εκτίμηση αυτή είναι γνωστή ως «Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων»). Πριν την έγκριση του σχεδίου ή έργου, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει επιπλέον να βεβαιωθούν ότι δε θα πληγεί η ακεραιότητα του δικτύου. Αν τα συμπεράσματα κατά την εκτίμηση των επιπτώσεων είναι αρνητικά και δεν υπάρχουν εναλλακτικές λύσεις και παρόλα αυτά ένα σχέδιο πρέπει να προχωρήσει για επιτακτικούς λόγους υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος, περιλαμβανομένων λόγων κοινωνικής ή οικονομικής φύσεως, τότε το κράτος-μέλος λαμβάνει αντισταθμιστικά μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσει τη συνολική συνοχή του δικτύου Natura 2000.

The Nature Directives allow a fair balance between nature conservation and economic development. Nature conservation objectives do take precedence within these sites, but this does not mean that all other land use and development activities must stop.

3.2 Τα κοινωνικά και οικονομικά οφέλη των περιοχών Natura 2000

Δε θα έπρεπε να υπάρχει καμία αμφιβολία ότι η διατήρηση της φύσης ωφελεί τις ανθρώπινες κοινωνίες.

Οι περιοχές Natura 2000:

- Προσφέρουν χώρους πρασίνου σε εκατομμύρια ανθρώπους και βελτιώνουν την υγεία, την αίσθηση ευεξίας και τις εκπαιδευτικές προοπτικές χωρίς το παραμικρό κόστος.
- Παρέχουν πολύτιμα δημόσια αγαθά. Για παράδειγμα, οι υγρότοποι προστατεύουν από τις πλημμύρες, οι εκβολές ποταμών παρέχουν τόπους αναπαραγωγής για τα αλιεύσιμα ψάρια, οι αλυκές δημιουργούν φυσική προστασία από την αυξανόμενη στάθμη της θάλασσας και τα δάση απορροφούν το διοξείδιο του άνθρακα. Οι υπηρεσίες των οικοσυστημάτων, αν μεταφραστούν σε χρηματική αξία, αποφέρουν επιπροσθέτως δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως.
- Ενισχύουν τη μακροπρόθεσμη απασχόληση και συμβάλλουν στην τοπική οικονομία. Οι προστατευόμενες περιοχές προσελκύουν μεγάλο αριθμό επισκεπτών για οικότουρισμό, η παρουσία των οποίων αυξάνει το συνολικό εισόδημα των τοπικών κοινωνιών, δίνοντας έτσι πολλές δυνατότητες τόσο για περιφερειακή ανάπτυξη όσο και για διαφοροποίηση των πηγών εισοδήματος της τοπικής κοινωνίας.

4. Οι Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά (IBA)

4.1 Τι είναι οι IBA;

Οι Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά, διεθνώς γνωστές ως Important Bird Areas (IBA), είναι περιοχές κρίσιμης σημασίας για τη βιοποικιλότητα και κυρίως για τα πουλιά. Οι «οάσεις» των φυσικών και συχνά ανέγγιχτων οικοσυστημάτων, προσφέρουν καταφύγιο σε τακτική βάση σε σημαντικούς πληθυσμούς απειλούμενων, ενδημικών ή συναθροιστικών ειδών και γι' αυτό το λόγο είναι ιδιαίτερα ευάλωτες ή ακόμα και αναντικατάστατες.

Οι IBA δεν είναι απλά ένα άθροισμα περιοχών, αλλά ένα παγκόσμιο συνεκτικό δίκτυο προστασίας των ευάλωτων ειδών το οποίο αποτελεί δίκτυο προστασίας για όλες τις περιοχές όπου αναπαράγονται, τρέφονται, ξεκουράζονται και διαχειμάζουν τα πουλιά.

Το παγκόσμιο δίκτυο των IBA αριθμεί πάνω από 10.800 περιοχές σε 214 χώρες. Σε διεθνές επίπεδο έχουν εκδοθεί 8 περιφερειακοί κατάλογοι των IBA- Ευρώπης, Μέσης Ανατολής, Αφρικής, Ασίας, Καραϊβικής, Τροπικών Άνδεων, Β. και Ν. Αμερικής και Ωκεανίας. Οι εκδόσεις αυτές είναι πολύ μεγάλης σημασίας για την ενημέρωση των πολιτών, της διοίκησης και των φορέων διαχείρισης των περιοχών, ώστε να λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία τους.



4.1.1 Από τις IBA στο δίκτυο Natura 2000

Στις αρχές της δεκαετίας του '80, όταν το Διεθνές Συμβούλιο για την Προστασία των Πουλιών (International Council for Bird Protection) άρχισε να αναπτύσσει την φιλοσοφία των IBA και να δημιουργεί ένα δίκτυο περιοχών, κανείς δεν μπορούσε να φανταστεί ότι τρεις δεκαετίες μετά η ιδέα αυτή θα χρησιμοποιούνταν από κυβερνήσεις, διεθνείς οργανισμούς, μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) και επιστήμονες από όλο τον κόσμο για να δομηθεί το δίκτυο Natura 2000.

Ο κατάλογος των IBA της Ευρωπαϊκής Ένωσης χρησιμοποιείται σήμερα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ) ως η μοναδική, αξιόπιστη, επιστημονική βάση αναφοράς για τον καθορισμό των ΖΕΠ του δικτύου Natura 2000, σε εφαρμογή της Οδηγίας για τα Πουλιά. Ειδικότερα, η Επιτροπή και το ΔΕΚ στηρίζονται στον κατάλογο των IBA για να κρίνουν εάν τα κράτη-μέλη έχουν ορίσει ΖΕΠ σε επαρκή αριθμό και έκταση. Σήμερα, το 72.5% της έκτασης των ελληνικών IBA έχουν χαρακτηριστεί ως ΖΕΠ. Στόχος της Ορνιθολογικής είναι ο χαρακτηρισμός του 100% των παραπάνω περιοχών ως ΖΕΠ.



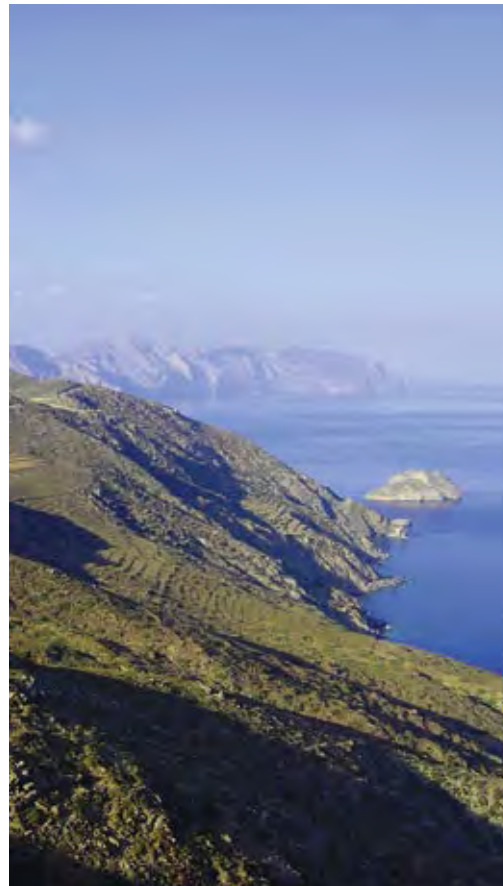
10,000 περιοχές για προστασία: ο παγκόσμιος χάρτης των IBA





4.2 Το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα των IBA

Στην Ευρώπη έχουν αναγνωριστεί πάνω από 4.500 IBA και το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα των IBA έχει ως στόχο τη διαφύλαξη, τη βελτίωση και τη διατήρησή τους. Το Πρόγραμμα πραγματοποιείται σε 47 χώρες, με την υποστήριξη και το συντονισμό των ευρωπαϊκών ορνιθολογικών οργανώσεων της BirdLife International.



Τα νησιά και οι βραχονησίδες της Ελλάδας αποτελούν πολύ ευαίσθητα και υψηλά σε βιοποικιλότητα οικοσυστήματα. Η Αμοργός αποτελεί μια από τις ελληνικές IBA, καθώς είναι σημαντική για αναπαράγόμενα αρπακτικά, θαλασσοπούλια και είδη των απόκρημνων ακτών - Φωτ.: Ρούλα Τρίγκου

4.3 Το Πρόγραμμα των IBA στην Ελλάδα

Το Πρόγραμμα καταγραφής και καθορισμού των IBA στην Ελλάδα ξεκίνησε το 1982 με τη χρηματοδοτούμενη έρευνα από την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και έκτοτε συνεχίστηκε με τη χρηματοδότηση ιδιωτικών και ιδίων πόρων. Οι σημερινές 196 IBA της ελληνικής φύσης, με έκταση 3.218.183 εκταρίων, αναδεικνύουν τη μεγάλη ορνιθολογική σημασία της χώρας μας όχι μόνο σε περιφερειακό - ευρωπαϊκό, αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο. Για αυτόν ακριβώς το λόγο, οφείλουμε να αντιληφθούμε πλήρως τις ευθύνες και υποχρεώσεις της χώρας για αποτελεσματική λήψη μέτρων διαχείρισης και προστασίας των πουλιών και των βιοτόπων τους.



Η περιοχή των Μετεώρων αποτελεί μια από τις ελληνικές IBA, καθώς είναι σημαντική για αναπαράγόμενα αρπακτικά, όπως ο Ασπροπάρης και ο Κραυγαετός - Φωτ.: Χρήστος Ευσταθίου



Χάρτης των 196 IBA της Ελλάδας

The Program of registration and identification of IBAs in Greece began in 1982, and today counts 196 IBA sites, with an area of 3,218,183 hectares, which clearly highlights the ornithological importance of Greece. Today, 72.5% of the IBAs area are designated as SPAs. HOS aspires and applies pressure to designate 100% of the IBAs area as SPAs.



Το δίκτυο των IBA caretakers αριθμεί 80 ενεργά μέλη, διάσπαρτα σε όλη τη χώρα, τα οποία παρακολουθούν πάνω από 40 περιοχές - Φωτ.: Μαργαρίτα Τζάλη

5. IBA Caretakers: οι Υπεύθυνοι Παρακολούθησης των IBA της Ελλάδας

Το δίκτυο των Υπευθύνων Παρακολούθησης των IBA είναι ένα δίκτυο εθελοντών, που έχει στόχο την παρακολούθηση της κατάστασης των περιοχών αυτών και τη συμβολή στην προστασία τους. Ο κάθε Υπεύθυνος Παρακολούθησης «υιοθετεί» μια από τις 196 Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά της Ελλάδας και αναλαμβάνει να την επισκέπτεται τακτικά, να καταγράφει τις απειλές που εντοπίζει, την ορνιθοπανίδα, την κατάσταση των ενδιαιτημάτων και να αναφέρει τις δράσεις διατήρησης που υλοποιούνται στην περιοχή, δίνοντας μια συνολική εικόνα της κατάστασής της. Η μεθοδολογία που ακολουθείται είναι καθορισμένη και έχει αναπτυχθεί από την BirdLife International για την παρακολούθηση των IBA σε παγκόσμια κλίμακα. Στόχος είναι η διαρκής βελτίωση τόσο

των πολιτικών αποφάσεων, όσο και των διαχειριστικών μέτρων που εφαρμόζονται σε τοπικό επίπεδο στις περιοχές αυτές. Τα μέλη του δικτύου, σε συνεργασία με την Ορνιθολογική, παρεμβαίνουν όταν εντοπίζουν κάποια περιβαλλοντική αυθαιρεσία.

Στην Ελλάδα το δίκτυο σχηματίστηκε το 2003. Σήμερα, αριθμεί περίπου 80 ενεργά μέλη, διάσπαρτα σε όλη τη χώρα τα οποία παρακολουθούν πάνω από 40 περιοχές. Το δίκτυο επεκτείνεται κάθε χρόνο σε νέες περιοχές με νέα μέλη και η Ορνιθολογική αναλαμβάνει την εκπαίδευσή τους, ώστε να σχηματιστούν ισχυρές και σταθερές ομάδες Υπευθύνων Παρακολούθησης στις περιοχές.



«Συμμετέχοντας στο δίκτυο των Caretakers μπορώ να αξιοποιήσω την ανάγκη μου να βρίσκομαι κοντά και να παρατηρώ τη φύση προς όφελός της. Γιατί όσο η κάθε είδους αναπτυξιακή φρενίτιδα εξαπλώνεται εις βάρος της άγριας ζωής, είναι πιο απαραίτητες από ποτέ οι ανθρώπινες φωνές που θα την υπερασπιστούν, θα καταγγείλουν την αλόγιστη εκμετάλλευσή της και θα δώσουν προσωπικό χρόνο και αγώνα για τη διατήρησή της.»

Αποστόλης Καλτσής
Caretaker περιοχής Όρους Κόχυλα Σκύρου



«Το να έχεις μια αφορμή για εξορμήσεις στη φύση είναι ωραίο. Το να έχεις όμως έναν τρόπο να βοηθήσεις έμπρακτα το περιβάλλον είναι ασύγκριτη εμπειρία.»

Ελίνα Σολωμονίδου
Caretaker περιοχής Όρους Βαρδουσίων



“Για μένα, το δίκτυο των Υπευθύνων Παρακολούθησης IBA, η καταγραφή, η παρακολούθηση και ιδιαίτερα, η προσπάθεια διατήρησης των σπάνιων πουλιών της Ηπείρου γίνεται σιγά - σιγά πραγματικότητα. Εδώ ισχύει λοιπόν το: «μια χαρά που μοιράζεται είναι μία χαρά διπλή!». Έτσι μπορούμε πλέον να παρεμβαίνουμε έγκαιρα, εύστοχα και με τα πλέον πρόσφατα και τεκμηριωμένα στοιχεία.”

Ρήγας Τσακίρης
Τοπικός συντονιστής του δικτύου στην Ήπειρο

The IBA Caretaker network is a network of volunteers that aims to protect the IBA network, through monitoring the status of the IBA, collecting data on bird populations and reporting on the threats the sites face. Today the network has 80 active members all over Greece, monitoring over 40 IBA sites.



6. Νομική Ομάδα Προστασίας Περιβάλλοντος

Η δράση τοπικών περιβαλλοντικών οργανώσεων, οι κινήσεις πολιτών, αλλά και οι μεμονωμένοι ενεργοί πολίτες αποτελούν ζωντανά παραδείγματα συνειδητής πρωτοβουλίας για την προστασία του περιβάλλοντος. Η Ορνιθολογική δεχόμενη, καθημερινά, από πολίτες, πλήθος καταγγελιών, έχει συγκροτήσει Νομική Ομάδα Προστασίας Περιβάλλοντος προκειμένου να αντιμετωπίσει τον αυξημένο φόρτο εργασίας και τις ειδικές απαιτήσεις που αυτός συνεπάγεται. Η δημιουργία της ομάδας αυτής ανταποκρίνεται και στο επιτακτικό αίτημα των πολιτών για αρτιότερη διαχείριση των περιβαλλοντικών ζητημάτων.

Σκοπός της Νομικής Ομάδας είναι η έγκαιρη και αποτελεσματική παρέμβαση σε περίπτωση επικείμενης επέμβασης ή υλοποίησης σχεδίου που μπορεί να βλάψει ή να επηρεάσει τη βιοποικιλότητα μιας περιοχής.

Στο πλαίσιο της ανωτέρω αποστολής, η Ομάδα ασκεί πίεση (lobbying) στα κέντρα λήψης αποφάσεων, αναλαμβάνει τη νομική έρευνα και διεκπεραίωση συγκεκριμένων καταγγελιών και διατυπώνει θέσεις και γνωμοδοτήσεις.

Η Νομική Ομάδα Προστασίας λειτουργεί από το 2007 και αποτελείται σήμερα από αρκετούς εθελοντές νομικούς, δικηγόρους και φοιτητές. Οι γνώσεις των ανθρώπων που τη στελεχώνουν κάνουν την πραγματική διαφορά.

«Η ανάγκη της προσφοράς και το αίσθημα της πληρότητας που αυτή σου δίνει, είναι μία διαδικασία που ξεκινά από το εσωτερικό του καθενός. Θα χαρώ ιδιαίτερα αν μέσα από την εκπλήρωση αυτής της «εγωιστικής» ανάγκης θα έχω καταφέρει να είμαι έστω και λίγο χρήσιμη για ένα σκοπό πολύ σπουδαιότερο»

Ελίνα Παλιού

Δικηγόρος

Μέλος της Νομικής Ομάδας

«Σε θεσμικό πλαίσιο, η συμβολή των δικηγόρων ενόψει της ενεργοποίησης της νομικής προστασίας στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος είναι κομβικής σημασίας. Για το λόγο αυτό, η συμμετοχή μου στη Νομική Ομάδα της Ορνιθολογικής είναι μια δραστηριότητα που, από μια αμιγώς πραγματιστική σκοπιά, θεωρώ εξαιρετικά κρίσιμη, δεδομένου ότι τα νομικά μέσα έχουν την ιδιότητα να συνδιαμορφώνουν την απτή πραγματικότητα»



Αγάπη Χουζουράκη

Δικηγόρος

Μέλος της Νομικής Ομάδας

HOS has created the "Legal Group for Environmental Protection" since 2007 which currently consists of several volunteer lawyers, legal advisors, as well as students. The group provides advice regarding national advocacy cases, European level environmental complaints and changes within the environmental law framework in Greece.



Ημερίδα της Ορνιθολογικής και του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με θέμα «Η Οδηγία για τα Πουλιά: Διαχείριση στις Προστατευόμενες Περιοχές της Ελλάδας»
Φωτογραφίες: Μαργαρίτα Τζάλη



Ενημερωτική παρέμβαση στο Σύνταγμα το 2009 για την επέτειο των τριάντα χρόνων από την υπογραφή της Οδηγίας για τα Πουλιά
Φωτ.: Αρχείο Ορνιθολογικής

7. Δράση τώρα: Υπόσχεση για το μέλλον

Η Ορνιθολογική παρεμβαίνει κατά προτεραιότητα σε περιπτώσεις υποβάθμισης των προστατευόμενων περιοχών, όπως είναι οι IBA, οι περιοχές του δικτύου Natura 2000, τα Εθνικά Πάρκα και τα Καταφύγια Άγριας Ζωής. Οι παρεμβάσεις στοχεύουν στην πρόληψη των κινδύνων και στην εξάλειψη των άμεσων απειλών που αντιμετωπίζουν οι περιοχές και τα είδη που αυτές φιλοξενούν. Η δράση της Ορνιθολογικής εκτείνεται από την υποβολή απλών αιτημάτων για πρόσβαση στην περιβαλλοντική πληροφορία, έως και την εμπλοκή σε πολύπλοκα περιβαλλοντικά ζητήματα που ανακύπτουν σε εθνικό επίπεδο, για την επίλυση των οποίων συχνά απαιτείται η προσφυγή στα εθνικά δικαστήρια ή/και η υποβολή καταγγελίας στην Ε.Ε.

Οι επόμενες σελίδες είναι αφιερωμένες στις πιο χαρακτηριστικές υποθέσεις μέσα από τις οποίες αναδεικνύεται η καθοριστική συμβολή της Οδηγίας στην επίτευξη της λεπτής ισορροπίας μεταξύ της ανάπτυξης ή χρήσης των φυσικών πόρων και της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος.

Οι σχετικές υποθέσεις επιλέχθηκαν με κριτήριο τη σημαντικότητά τους, αλλά και το θετικό προηγούμενο που δημιούργησαν για τον μελλοντικό χειρισμό ανάλογων περιπτώσεων.



HOS handles cases based on a set of criteria, the most important being that of preventing degradation within IBAs, the Natura 2000 network and other categories of protected areas, as well as having an active local contact. The next few pages include cases of environmental degradation where: a) The authorities or court responded by cancelling the project or plan, b) The authorities did not respond and c) Current cases whose outcome is still expected.

Οι υποθέσεις έχουν χωρισθεί στις ακόλουθες τρεις κατηγορίες:

- **Υποθέσεις επαρκούς ανταπόκρισης της Διοίκησης ή/και δικαστικής ακύρωσης του έργου ή της δραστηριότητας**
- **Υποθέσεις μη επαρκούς ανταπόκρισης της Διοίκησης**
- **Τρέχουσες υποθέσεις των οποίων η έκβαση αναμένεται**



© Jakob Fric



7.1 Υποθέσεις επαρκούς ανταπόκρισης της Διοίκησης ή/και δικαστικής ακύρωσης του έργου ή της δραστηριότητας

Λίμνη Καστοριάς, 2001-2008

Το έτος 2001 η Ορνιθολογική κατήγγειλε την παράνομη διαμόρφωση, από το Δήμο Μακεδονών, προβλήτας μήκους 150 μέτρων στο λιμναίο οικισμό του Δισπηλιού στη λίμνη της Καστοριάς. Η κατασκευή της προβλήτας ολοκληρώθηκε λόγω αδράνειας των τοπικών αρχών. Χρειάστηκαν διαδοχικές αυτοψίες, διεξοδική διερεύνηση της υπόθεσης, κατάθεση υπομνήματος στην εισαγγελία Καστοριάς και η καθοριστική παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη (ΣτΠ) προκειμένου να εφαρμοστεί ο νόμος από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Μετά από τέσσερα χρόνια επιτεύχθηκε η απομάκρυνση της προβλήτας, αφού προηγήθηκε η επιβολή διοικητικών προστίμων στο Δήμο Μακεδονών και η έκδοση απόφασης του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου Καστοριάς, με την οποία καταδικάστηκε ο πρώην δήμαρχος σε ποινή φυλάκισης και χρηματική ποινή. Η ανωτέρω διοικητική ανταπόκριση – η οποία είναι πρωτοφανής για τα ελληνικά δεδομένα σε ζητήματα περιβαλλοντικής προστασίας - αποτέλεσε σημαντικό προηγούμενο για αντίστοιχες περιπτώσεις και έχει λειτουργήσει αποτρεπτικά στην υποβάθμιση του υγρότοπου. Στοιχεία για την υπόθεση υπάρχουν στο πόρισμα του ΣτΠ (20392/2001).

Σήμερα η Λίμνη Καστοριάς εξακολουθεί να δέχεται μεγάλες οικιστικές πιέσεις. Το έτος 2008, το πρώην Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. αποφάσισε την ανακα-



τάταξη του περιφερειακού οδικού άξονα της Λίμνης, με αποτέλεσμα να αλλάξουν οι όροι δόμησης περιμετρικά της λίμνης (έγινε δυνατή η οικοδόμηση 35 μέτρα από την ακτογραμμή). Έπειτα από συντονισμένη κινητοποίηση του Εμπορικού και Βιοτεχνικού Επιμελητηρίου Καστοριάς, του Εργατικού Κέντρου, της Ένωσης Ξενοδόχων Καστοριάς, της Ορνιθολογικής και των τοπικών περιβαλλοντικών οργανώσεων, το Υπουργείο ανακάλεσε την απόφασή του, ενώ η Νομαρχία Καστοριάς ανακάλεσε άδεια οικοδομικών εργασιών σε παρακείμενη με τη λίμνη ξενοδοχειακή μονάδα.



Έλος Αλμύρας-Βελώνης, Λίμνη Βιστωνίδα, 2002-2005

Η υπόθεση είχε ως αντικείμενο την απόπειρα ιδιωτικής πολεοδόμησης σε δημόσια έκταση, σε περιοχή του Εθνικού Πάρκου Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με πλαστογραφημένες οικοδομικές άδειες που εκδόθηκαν από την Πολεοδομία της Νομαρχίας Ξάνθης. Σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, το Πολιτιστικό Αναπτυξιακό Κέντρο Θράκης και άλλους ευαισθητοποιημένους πολίτες της περιοχής, έγινε μια σειρά δυναμικών παρεμβάσεων στην περιοχή. Η Ορνιθολογική υπέβαλε καταγγελία στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ενώ παράλληλα παρενέβη ο Συνήγορος του Πολίτη. Υπό τη συνεργία των ανωτέρω φορέων, ακυρώθηκαν οι οικοδομικές άδειες και τα σχέδια για την οικοπεδοποίηση και δημιουργία παραθεριστικού οικισμού από το Διοικητικό Εφετείο.

Λίμνη Μαριδάτη, Βορειοανατολική Κρήτη, 2008-2009

Η υπόθεση αφορά την πλήρη επιχωμάτωση της Λίμνης Μαριδάτης από το Δήμο Ιτάνου. Η λίμνη αποτελεί Ζώνη Ειδικής Προστασίας και πολύτιμο οικοσύστημα του Βορειοανατολικού άκρου της Κρήτης. Σε συνεργασία με τον Περιβαλλοντικό Σύλλογο Δήμου Ιτάνου



η Ορνιθολογική παρενέβη με αποτέλεσμα να επιβληθούν τα κατάλληλα πρόστιμα στο Δήμο Ιτάνου. Η Νομαρχία Λασιθίου ζήτησε την παύση οποιασδήποτε εργασίας και την αποκατάσταση της λίμνης. Σήμερα, η λίμνη, μετά από δύο χειμώνες επανέρχεται, με φυσικό τρόπο, στην αρχική της κατάσταση.

Χάρακας Σουνίου, 2009-2010

Το έτος 2009 καταγράφηκε το μεγαλύτερο περιστατικό μαζικής ηλεκτροπληξίας πουλιών στη χώρα, με θύματα περίπου 100 νεαρούς πελαργούς (1.5% του ελληνικού πληθυσμού του είδους). Το σμήνος των 300 πελαργών προσπάθησε να σταθμεύσει στο Χάρακα Σουνίου κατά την διάρκεια της φθινοπωρινής μετανάστευσης. Μετά από αυτοψία στο σημείο του δυστυχήματος, η Ορνιθολογική, η ANIMA και



η Δ' Ομοσπονδιακή Θηροφυλακή κατήγγειλαν το γεγονός στη ΔΕΗ. Οι οργανώσεις πρότειναν την υπογειοποίηση ή μόνωση των καλωδίων στο μεταναστευτικό αυτό πέρασμα του Σουνίου, μία διεθνής πρακτική που εφαρμόζεται σε άλλες χώρες της Ε.Ε. Η ΔΕΗ μόνωσε τα καλώδια της περιοχής πριν τη φθινοπωρινή μετανάστευση του έτους 2010, με αποτέλεσμα να μην καταγραφούν περιστατικά ηλεκτροπληξίας, γεγονός που καταδεικνύει ότι η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση των αρμόδιων υπηρεσιών είναι ζωτικής σημασίας για την προστασία της βιοποικιλότητας.



Ιονία Οδός, 2008-2010

Μετά τις πυρκαγιές του καλοκαιριού του 2007 που κατέστρεψαν σημαντικό μέρος του παραλιακού δάσους του Δήμου Ζαχάρως και της περιοχής της Λίμνης Καϊιάφα, σχεδιάστηκε η χάραξη της Ιονίας Οδού η οποία θα κατακερματίσει τις δύο αυτές περιοχές που ανήκουν στο δίκτυο Natura 2000, καθώς θα αποκοπεί το οικοσύστημα της λίμνης και των γύρω υγροτόπων της ενδοχώρας από την παράκτια ζώνη. Ο Σύλλογος Περιβαλλοντικής Προστασίας Ζαχάρως, με τη συνεργασία της Ορνιθολογικής και της WWF Ελλάς, επιτυγχάνει την αναστολή των εργασιών μετά από απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, ενώ παράλληλα, έπειτα από τις παρεμβάσεις των οργανώσεων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ζητά εναλλακτική χάραξη για την Ιονία Οδό.

Με απόφασή του (2473/2010) το Συμβούλιο της Επικρατείας ακυρώνει την κατασκευή της Ιονίας Οδού στο τμήμα που διέρχεται από τη Λίμνη Καϊιάφα, καθώς τίθενται σε σοβαρό κίνδυνο τα οικολογικά χαρακτηριστικά της περιοχής Natura 2000.



Υγρότοπος Βουρκαρίου, 2005-2010

Ο υγρότοπος Βουρκάρι Μεγάρων είναι ο μεγαλύτερος σε έκταση παράκτιος αλμυρός υγρότοπος στην Αττική, ενώ έχουν καταγραφεί 127 είδη πουλιών, πολλά εκ των οποίων σπάνια και απειλούμενα. Η Ορνιθολογική κατέθεσε αναφορά στο Συνήγορο του Πολίτη σχετικά με εργασίες επιχωμάτωσης και απόθεσης αδρανών υλικών στον υγρότοπο. Μετά από αλληλογραφία με τις αρμόδιες υπηρεσίες και διεξαγωγή αυτοψίας με τη συνεργασία του Ελληνικού Κέντρου Θαλασσίων Ερευνών, διαπιστώθηκε σωρεία παρεμβάσεων στη περιοχή, οι οποίες πολλαπλασιάζονται με το χρόνο (π.χ. ανέγερση κτισμάτων, κατασκευή δρόμου στο μέσο του υγροτόπου, υποβάθμιση της ποιότητας του νερού κλπ.).

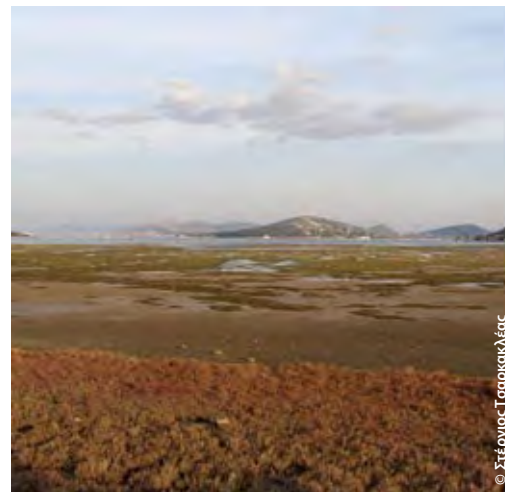
Οι χρήσεις γης στην περιοχή δεν είναι καθορισμένες. Μέχρι το 2001 η ευρύτερη έκταση γύρω από τον υγρότοπο ήταν χαρακτηρισμένη ως ζώνη προς εγκατάσταση Βιομηχανικών Μονάδων Μέσης Όχλησης. Ο Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος Αθήνας έχει αναλάβει την εκπόνηση των απαραίτητων χωροταξικών μελετών και τη δημοσίευση των σχετικών χαρτών ώστε να οριστούν οι νέες χρήσεις γης αλλά η όλη διαδικασία δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί.

Τα τελευταία τρία χρόνια έχει αναπτυχθεί έντονη δραστηριότητα από συλλόγους της τοπικής κοινωνίας με τη σύσταση του «Συντονιστικού Φορέα για την Προστασία του Βουρκαρίου». Συνεχείς νομικές και δικαστικές παρεμβάσεις και προσφυγές, δημόσιες εκδηλώσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης έχουν καταφέρει να φέρουν το Βουρκάρι ως προτεραιότητα στην πολιτική αντζέντα των τοπικών αλλά και

των εθνικών αρχών.

Ο Συνήγορος του Πολίτη συνέταξε πόρισμα ζητώντας την άμεση σύνταξη και δημοσίευση των χαρτών που εξειδικεύουν το Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας και, μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας αυτής, τη μη χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας βιομηχανικών ή βιοτεχνικών μονάδων. Ζητήθηκε επίσης η αποκατάσταση των ζημιών. Σε συνέχεια της αλληλογραφίας ζητήθηκε να εξεταστεί το ενδεχόμενο αναστολής των οικοδομικών εργασιών στην περιοχή, βάσει του άρθρου 4 Ν. 1337/1983.

Το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε δεσμεύτηκε ότι στο πλαίσιο της μελέτης για την τροποποίηση του Γ.Π.Σ. του Δήμου Μεγαρέων θα προβλεφθούν όροι προστασίας για τον υγροβιότοπο, καθώς και επανακαθορισμός των ορίων (με περιορισμό) της όμορης βιομηχανικής περιοχής. Η εξαγγελία αυτή φαίνεται να αποτυπώνεται στο σχέδιο νόμου για το Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας (Ρ.Σ.Α.) που επεξεργάστηκε το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. και τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση τον Απρίλιο του 2009. Τέλος, τον Αύγουστο του 2010, το ΥΠΕΚΑ ανέστειλε την έκδοση οικοδομικών αδειών καθώς και την έγκριση εργασιών για εννέα μήνες στην περιοχή Βουρκαρίου.



© Στέργιος Τσαρκακλής

7.2 Υποθέσεις μη επαρκούς ανταπόκρισης της Διοίκησης

Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ., 2006

Το έτος 2006 η Ορνιθολογική ζήτησε να πληροφορηθεί αφενός μεν το ποσό που έχει εισπραχθεί κατά τα έτη 2004-2006 από το φόρο καυσίμου και έχει αποδοθεί στο Ειδικό Ταμείο Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Πολεοδομικών Σχεδίων (Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ.), και αφετέρου, τον τρόπο απορρόφησης αυτού. Η άρνηση του πρώην Υπουργείου ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. για δημοσιοποίηση περιβαλλοντικών πληροφοριών προκάλεσε παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη, μετά από αναφορά της Ορνιθολογικής. Σε αντίστοιχο ερώτημα προχώρησε και το WWF Ελλάς. Στο πόρισμά του ο Συνήγορος του Πολίτη ανέδειξε τα σοβαρά κενά στον τρόπο χρηματοδότησης περιβαλλοντικών δράσεων από το Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. Ειδικότερα, παρά τη ρητή νομοθετική πρόβλεψη του νόμου 2242/1994 ότι το 50% από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης στη βενζίνη θα αποδίδεται κατευθείαν στο Ταμείο και θα διατίθεται για περιβαλλοντικές δράσεις, τόσο το ίδιο το Ταμείο όσο και η αρμόδια Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών αρνήθηκαν ότι το συγκεκριμένο έσοδο έχει αποδοθεί στο Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. ενώ, αντίθετα, το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους ισχυρίστηκε ότι ο κωδικός χρηματοδότησης του Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. απορροφά τον ειδικό φόρο καυσίμου. Με το πόρισμά του ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε να αρθούν οι ασάφειες και να παρασχεθούν στις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις όλες οι πληροφορίες για τις περιβαλλοντικές δράσεις που χρηματοδοτήθηκαν, καθώς αυτές εμπίπτουν στην έννοια της περιβαλλοντικής πληροφορίας που αναγνωρίζεται από το κοινοτικό και το εθνικό δίκαιο. Δεν υπήρξε σχετική ανταπόκριση, ενώ σήμερα το Ταμείο έχει μετονομαστεί σε Πράσινο Ταμείο (άρθρο 4 ν. 3899/2010) και αναδιοργανώνεται.



Αλυκές Λευκίμμης, Κέρκυρα, 2009

Η υπόθεση αφορά μεγάλης έκτασης επιχωματώσεις, αποστραγγίσεις και τσιμεντοποιήσεις για τη δημιουργία, από το Δήμο Λευκιμαίων, χώρου στάθμευσης εντός της Ζώνης Ειδικής Προστασίας του υγρότοπου των Αλυκών Λευκίμμης. Χρειάστηκε η παρέμβαση του Εισαγγελέα Κέρκυρας προκειμένου οι υπηρεσίες, οι οποίες παραβίασαν το δικαίωμα πρόσβασης στην περιβαλλοντική πληροφορία, να αποστείλουν τα σχετικά με την υπόθεση δημόσια έγγραφα. Μετά από πολλαπλές παρεμβάσεις της Ορνιθολογικής και της Περιβαλλοντικής Πρωτοβουλίας Κέρκυρας, η Νομαρχία Κέρκυρας διέταξε την άμεση παύση των εργασιών. Μέχρι σήμερα δεν έχει αναληφθεί καμία διοικητική πρωτοβουλία για την αποκατάσταση του υγρότοπου.

Σχιστό, Αττική, 2007

Πρόκειται για την παράνομη αγοραπωλησία εκατοντάδων άγριων πουλιών στο κυριακάτικο παζάρι του Σχιστού το οποίο δεκάδες πολίτες καταγγέλλουν στην Ορνιθολογική και την ANIMA κάθε χρόνο. Από το 2007 το

Δασαρχείο Πειραιά και η Ομοσπονδιακή Θηροφυλακή της Δ' ΚΟΣΕ, σε συνεργασία με την ANIMA και την Ορνιθολογική, συμμετέχουν σε ελέγχους εντοπίζοντας πλήθος εμπόρων που εμπλέκονται στις παράνομες αγοραπωλησίες και απελευθερώνουν τα κατασχεμένα πουλιά, κυρίως Καρδερίνες, Φλώρους, Σκαρθάκια και Σταυρομύτες. Παρ' όλες τις παρεμβάσεις των αρμοδίων υπηρεσιών και την προσφυγή της Ορνιθολογικής και της ANIMA στον Εισαγγελέα Πειραιά, η παράνομη αυτή δραστηριότητα συνεχίζεται μέχρι και σήμερα ανεξέλεγκτα.



Κατάσχεση πουλιών στο παράνομο κυριακάτικο παζάρι άγριων πουλιών στο Σχιστό

Αστερούσια Όρη, Κρήτη, 2008

Το Όρνιο (*Gyps fulvus*) που προσέκρουσε στα περιστρεφόμενα πτερύγια των ανεμογεννητριών που βρίσκονται στην θέση Λέντα, στα Αστερούσια Όρη της Κρήτης, έκανε το γύρο του κόσμου μέσω της ιστοσελίδας youtube.com, αφότου το περιστατικό αποθανάτιστηκε από έναν αθλητή αλεξιπτωτου πλαγιάς. Το Όρνιο επέζησε, αλλά δε θα μπορέσει να πετάξει ξανά. Από το έτος 2009 συνολικά έχουν προσκρούσει στα περιστρεφόμενα πτερύγια των ανεμογεννητριών του συγκεκριμένου σταθμού τέσσερα Όρνια. Υπεύθυνη για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων του αιολικού αυτού πάρκου είναι η ιδιοκτήτρια εταιρεία η οποία



Το όρνιο είναι ένα ιδιαίτερα ευάλωτο είδος στα αιολικά πάρκα, καθώς μπορεί να προσκρούσει στα πτερύγια των ανεμογεννητριών λόγω του μεγέθους και του τρόπου πτήσης του
Φωτ.: Χρήστος Βλάχος

μέχρι σήμερα δεν τους τηρεί. Μετά από παρεμβάσεις της Ορνιθολογικής και του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας της Κρήτης, έγινε επερώτηση στη Βουλή των Ελλήνων, ενώ έχει ζητηθεί από την εταιρεία η απομάκρυνση νεκρών ζώων από την περιοχή, έτσι ώστε να αποφευχθεί η συγκέντρωση πτωματοφάγων αρπακτικών στην περιοχή. Παρόλα αυτά η εταιρεία δεν έχει έως σήμερα ανταποκριθεί.

Ο πληθυσμός του Όρνιου στην ηπειρωτική Ελλάδα έχει καταρρεύσει και οι μόνες υγιείς αποικίες βρίσκονται στην Κρήτη η οποία φιλοξενεί τον μεγαλύτερο νησιωτικό πληθυσμό στον κόσμο (140-160 αναπαραγωγικά ζευγάρια). Σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία, τα αιολικά πάρκα και τα μεγάλα εναέρια δίκτυα μεταφοράς ρεύματος θεωρούνται σημαντικοί παράγοντες για την αύξηση της θνησιμότητας του είδους. Η χωροθέτηση αιολικών πάρκων εντός των ΖΕΠ που έχουν ως είδος χαρακτηρισμού το Όρνιο, είναι ασύμβατη με την προστασία του είδους και για το λόγο αυτό οι περιοχές αυτές θα πρέπει να εξαιρεθούν, όπως έχει επίσημα προταθεί από την Ορνιθολογική¹⁵. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ακολουθεί ανάλογη προσέγγιση και έχει θέσει επίσης ως πρωταρχικό στόχο για τα κράτη-μέλη το στρατηγικό σχεδιασμό των αιολικών πάρκων έτσι ώστε να αποφευχθούν οι δυνητικά αρνητικές επιπτώσεις στο δίκτυο Natura 2000¹⁶.

¹⁵ Δημαλέξης Α., Καστρίτης Θ., Μανωλόπουλος Α., Κορμπέτη, Μ., Φριτς Γ., Saravia Mullin, V., Ξηρουχάκης Σ., και Δ. Μπούσμπουρας, 2010, Προσδιορισμός και χαρτογράφηση των ορνιθολογικά ευαίσθητων στα αιολικά πάρκα περιοχών της Ελλάδας, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Αθήνα

¹⁶ European Commission, October 2010, Guidance document: Wind energy developments and Natura 2000: http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/Wind_farms.pdf



7.3 Τρέχουσες υποθέσεις των οποίων η έκβαση ακόμα αναμένεται

Βραυρώνα, 2008

Η Βραυρώνα είναι ένας από τους τελευταίους εναπομείναντες υγιείς υγροτόπους της Αττικής, όπου έχουν καταγραφεί 17 τύποι οικοτόπων και 176 είδη πουλιών, 20 μάλιστα από αυτά είναι απειλούμενα. Το έργο «Διευθέτηση Ρέματος Ερασίνου» προβλέπει την διευθέτηση της σημερινής κοίτης του ποταμού Ερασίνου, με σημείο εκκίνησης τον σημερινό υγρότοπο της Βραυρώνας και σε μήκος 5,5 χλμ. Η κοίτη του ποταμού θα επενδυθεί με λιθοπλήρωτα συρματοκιβώτια κατά μήκος της, ενώ το κομμάτι του αγωγού που διασχίζει τον υγρότοπο θα στρωθεί με βιοτάπητα, με αποτέλεσμα η υγροτοπική ζώνη, δηλαδή ο πυρήνας της περιοχής Natura 2000, να κινδυνεύει με την καταστροφή τουλάχιστον των 2/3 της έκτασής της, αλλά και τη μείωση της διαθεσιμότητας του νερού στην περιοχή.

Η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία με την υποστήριξη του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών και του Δήμου Μαρκόπουλου, υλοποιούν το Πρόγραμμα Προστασίας και Ανάδειξης του υγροτόπου της Βραυρώνας. Κατά τη διάρκειά του έχουν αφαιρεθεί 15 τόνοι απορρίμματα και 25 φορτηγά μπάζα από την περιοχή, ενώ έχουν κατασκευαστεί μονοπάτια και σήμανση. Στο πλαίσιο αυτό και για την προστασία του υγροτόπου η Ορνιθολογική το 2008 προσέφυγε στο Συμβούλιο της Επικρατείας για την ακύρωση των Περιβαλλοντικών Όρων του καταστροφικού έργου διευθέτησης του Ερασίνου.



© Anporea Bonetti

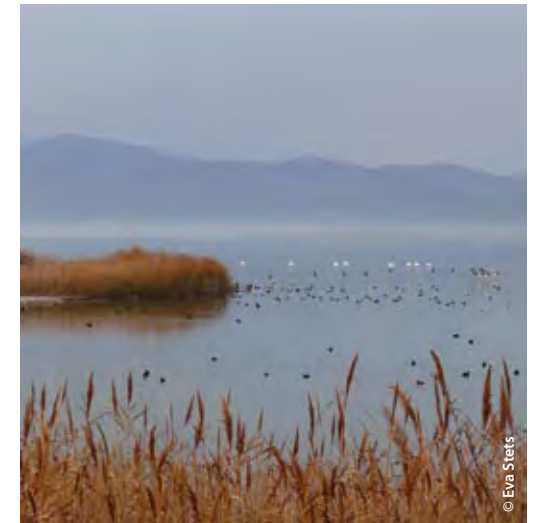
Λιμνοθάλασσα Γιάλοβα, 2008

Η Λιμνοθάλασσα Γιάλοβα ανήκει στο δίκτυο Natura 2000 και αποτελεί τη μοναδική αποικία του Αφρικανικού Χαμαιλέοντα στην Ευρώπη. Η Ορνιθολογική εκπονεί πρόγραμμα προστασίας και διατήρησης της περιοχής και των πουλιών της από το 1998. Το έτος 2008, οκτώ χαμαιλέοντες οι οποίοι είχαν αιχμαλωτιστεί παράνομα από τον βιότοπό τους, κατασχέθηκαν από κατάσταση πώλησης κατοικίδιων ζώων στο κέντρο της Αθήνας μετά από παρέμβαση της Ορνιθολογικής. Οι χαμαιλέοντες φιλοξενήθηκαν για λίγες μέρες στον σταθμό Α' Βοηθειών της ANIMA και κατόπιν μεταφέρθηκαν στο Κέντρο Ενήμερωσης της Λιμνοθάλασσας Γιάλοβα, όπου και απελευθερώθηκαν στο φυσικό τους περιβάλλον.

Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, 2008

Η Κοινή Υπουργική Απόφαση του 2008 θεσμοθέτησε τις νέες ζώνες προστασίας και τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες στο Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, το οποίο περιλαμβάνει το Δέλτα του Νέστου και τις Λίμνες Βιστωνίδα και Ισμαρίδα. Η απόφαση δημιούργησε σοβαρά προβλήματα, καθώς εντάσσει τη Λιμνοθάλασσα Βάσσοβα στην περιφερειακή ζώνη του Εθνικού Πάρκου, γεγονός που επιτρέπει την επέκταση των υπάρχοντων μονάδων δεξαμενών υγρών καυσίμων. Παράλληλα, επιτρέπει τις τουριστικές εγκαταστάσεις στην περιοχή της πρώην «Φωνής της Αμερικής», παρότι η τελευταία αποτελεί ένα από τα αναλλοίωτα τμήματα του Δέλτα. Οι περιβαλλοντικές οργανώσεις¹⁷ έχουν προσφύγει στο Συμβούλιο της Επικρατείας με σκοπό την ακύρωση της Απόφασης και την αντικατάστασή της με Προεδρικό Διάταγμα που θα αναβαθμίζει το καθεστώς προστασίας του Εθνικού Πάρκου.

¹⁷ Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, WWF Ελλάς, Καλλιστώ, Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης, Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού και μετά το 2009 η Μεσόγειος SOS



© Eva Stets



Η σήραγγα εκτροπής Συκιά-Μουζάκι, που διαπερνά την οροσειρά της Πίνδου, έχει προξενήσει σοβαρές και μη αναστρέψιμες αλλαγές στο οικοσύστημα
Φωτ.: Δάφνη Μαυρογιώργου

Αχελώος Ποταμός, 1992

Ο Αχελώος είναι ο μεγαλύτερος σε παροχή νερού και δεύτερος μεγαλύτερος σε μήκος ποταμός, από στα ποτάμια που πηγάζουν και ρέουν εξ ολοκλήρου σε Ελληνικό έδαφος. Αποτελεί δε ένα από τα σημαντικότερα ποτάμια οικοσυστήματα της χώρας. Τα φαραωνικά έργα εκτροπής του ποταμού Αχελώου από την Πίνδο προς το Θεσσαλικό κάμπο αναπτύσσονται στο μεγαλύτερο μέρος τους στην πολύτιμη για τη βιοποικιλότητα ορεινή Νότια Πίνδο.

Οι περιβαλλοντικές οργανώσεις εκτιμούν ότι οι επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον θα είναι άμεσες και μη αναστρέψιμες: υποβάθμιση του οικοσυστήματος της Πίνδου, υποβάθμιση των ευαίσθητων λιμναίων οικοσυστημάτων (Τριχωνίδα και Λυσιμαχεία) και των κατάντι προστατευόμενων υγροτοπικών συστημάτων στις εκβολές του Αχελώου και στις λιμνοθάλασσες Μεσολογίου και Αιτωλικού, καθώς και μη αναστρέψιμη υποβάθμιση του τοπίου. Σημαντικές επίσης εκτιμώνται οι κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις του έργου. Παρόλα αυτά, η εκτροπή του Αχελώου εξακολουθεί να παρουσιάζεται σαν αναγκαίο έργο, και πρόσφατα βαφτίστηκε «περιβαλλοντικό». Παράλληλα, δεν υπάρχει

καμία πρόβλεψη για μείωση των υδροβόρων καλλιεργειών και πρακτικών του Θεσσαλικού κάμπου, αλλά ούτε για τον εκσυγχρονισμό του αρδευτικού συστήματος της Θεσσαλίας.

Οι περιβαλλοντικές οργανώσεις έχουν ξεκινήσει εκστρατεία από το 1992 ενάντια στο έργο της εκτροπής του Αχελώου. Στην εν λόγω διαμάχη, εντάσσονται συνολικά τέσσερις δικαστικοί κύκλοι (1994, 2000, 2005, 2007). Δυστυχώς, παρά τις ακυρωτικές αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας που έχουν δικαιώσει τον αγώνα των οργανώσεων, το έργο συνεχίζεται. Οι συνεργαζόμενες περιβαλλοντικές οργανώσεις σε συνεργασία με τοπικούς φορείς της Αιτωλοακαρνανίας, απέστειλαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή καταγγελίες κατά της Ελληνικής Διοίκησης για μη ορθή εφαρμογή της Ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Τον Οκτώβριο του 2009, μετά από κοινή προσφυγή της Ορνιθολογικής, της Ελληνικής Εταιρείας Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, του WWF Ελλάς, της Ελληνικής Εταιρείας Προστασίας της Φύσης και της Μεσόγειος SOS, το ΣτΕ παρέπεμψε την υπόθεση στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ώστε να αποφανθεί σχετικά με ενδεχόμενες παραβάσεις της κοινοτικής περιβαλλοντικής νομοθεσίας. Εν αναμονή της απόφασης του ΔΕΚ και της τελικής απόφασης του ΣτΕ, η εκτέλεση των έργων ανεστάλη.

Ανοιξιάτικο παράνομο κυνήγι στα Ιόνια νησιά

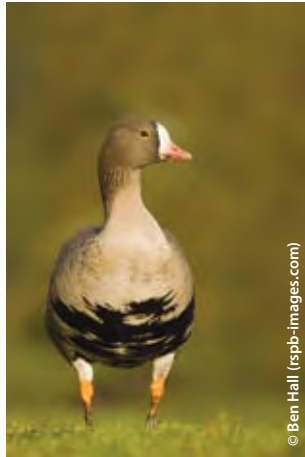
Το ανοιξιάτικο κυνήγι είναι μια ανεξέλεγκτη παράνομη δραστηριότητα η οποία ασκείται από κατοίκους και επισκέπτες των νησιών του Ιονίου κάθε χρόνο από τα μέσα Απριλίου έως και τα μέσα Μαΐου. Κατά τη διάρκεια της εαρινής μετανάστευσης, δεκάδες χιλιάδες τρυγόνια (*Streptopelia turtur*), έχοντας διανύσει περίπου 2.500 χλμ πάνω από την έρημο και τη Μεσόγειο, βρίσκονται στο στόχαστρο εκατοντάδων



© Χρήστος Βλάχος

λαθροκυνηγών. Στην Ελλάδα αναπαράγονται 10.000-30.000 ζευγάρια τρυγόνων, ενώ πολύ περισσότερα μας επισκέπτονται κατά τη μετανάστευση. Δυστυχώς όμως, σύμφωνα με την BirdLife International, από το 1990 το είδος έχει μειωθεί κατά περίπου 10% σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Το ανοιξιάτικο κυνήγι απαγορεύεται, όπως ορίζει ρητά η Οδηγία για τα Πουλιά, αλλά και η εθνική νομοθεσία. Η Ορνιθολογική παρεμβαίνει κάθε χρόνο, ενώ το έτος 2010 διοργάνωσε σειρά συσκέψεων με τους αρμόδιους τοπικούς φορείς στην Κέρκυρα και τη Ζάκυνθο με στόχο να αυξηθούν τα μέτρα φύλαξης στις θέσεις όπου η δραστηριότητα είναι πιο έντονη. Οι επτά συλλήψεις και τέσσερις κατασχέσεις όπλων που έγιναν στη νότια Κέρκυρα, ήταν μόνο η αρχή μιας στοχευμένης προσπάθειας να παταχθεί οριστικά το ανοιξιάτικο κυνήγι. Ιδιαίτερα μετά την καταδίκη της Μάλτας από το ΔΕΚ για το ανοιξιάτικο κυνήγι, είναι επιτακτικό η Ελλάδα να συμμορφωθεί πλήρως με τις κατευθύνσεις της ΕΕ για να μην βρεθεί ενώπιον μιας νέας καταδίκης από το ΔΕΚ.



© Ben Hall (spb-images.com)

Λίμνη Κερκίνη, 2007

Το Δεκέμβριο του 2007, μία Νανόχνηνα (*Anser erythropus*) βρέθηκε νεκρή στο Εθνικό Πάρκο της Λίμνης Κερκίνης. Ο θάνατός της προήλθε από σκάγι κυνηγετικού όπλου, όπως έδειξαν τα αποτελέσματα πλήρους νεκροψίας που έγινε στη Φινλανδία. Το είδος είναι παγκοσμίως απειλούμενο και για αυτό απαγορεύεται το κυνήγι του. Ο πληθυσμός του είδους που διαχειμάζει στην Ελλάδα, ανέρχεται σε 45-50 άτομα και η μεγαλύτερη απειλή που αντιμετωπίζει στη χώρα μας είναι η λαθροθηρία και η εκ λάθους θήρευσή του, καθώς συγχέεται από τους κυνηγούς με την Ασπρομέτωπη Χήνα, η οποία παραμένει θηρεύσιμη παρά τα αιτήματα της Ορνιθολογικής για απαγόρευση του κυνηγιού της. Η υπόθεση θεωρείται άκρως σημαντική για την αντιμετώπιση του παράνομου κυνηγιού στην Ελλάδα και για το λόγο αυτό η Ορνιθολογική έχει καταθέσει μηνυτήρια αναφορά, ενώ επίσης έχει καταγγείλει το περιστατικό στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.



© Αριστοτέλης Κάλτσας

Σκύρος, 2005

Στην περιοχή του όρους Κόχυλα στη Σκύρο, σχεδιάζεται από το έτος 2005 η εγκατάσταση αιολικού πάρκου με 111 ανεμογεννήτριες, ισχύος 333 MW. Πρόκειται για το μεγαλύτερο νησιωτικό αιολικό πάρκο της Μεσογείου, του οποίου το μεγαλύτερο μέρος θα βρίσκεται εντός της ΖΕΠ του δικτύου Natura 2000. Το έργο εκτιμάται ότι θα καταλάβει το 49% της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής. Η εγκατάσταση του αιολικού πάρκου αναμένεται να αλλάξει καθοριστικά τη συνολική φυσιογνωμία της περιοχής, καθώς εκτός από το μεγάλο αριθμό ανεμογεννητριών, θα απαιτηθεί η διάνοιξη πολλών οδών πρόσβασης (14 χλμ νέο οδικό δίκτυο και 44 χλμ εσωτερικής οδοποιίας) και η εγκατάσταση γραμμών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας.

Η περιοχή του Κόχυλα φιλοξενεί μία από τις μεγαλύτερες αποικίες στον κόσμο του προστατευόμενου Μαυροπετρίτη, με περισσότερα από 550 ζευγάρια. Παρόλα αυτά, η Ρυθμιστική

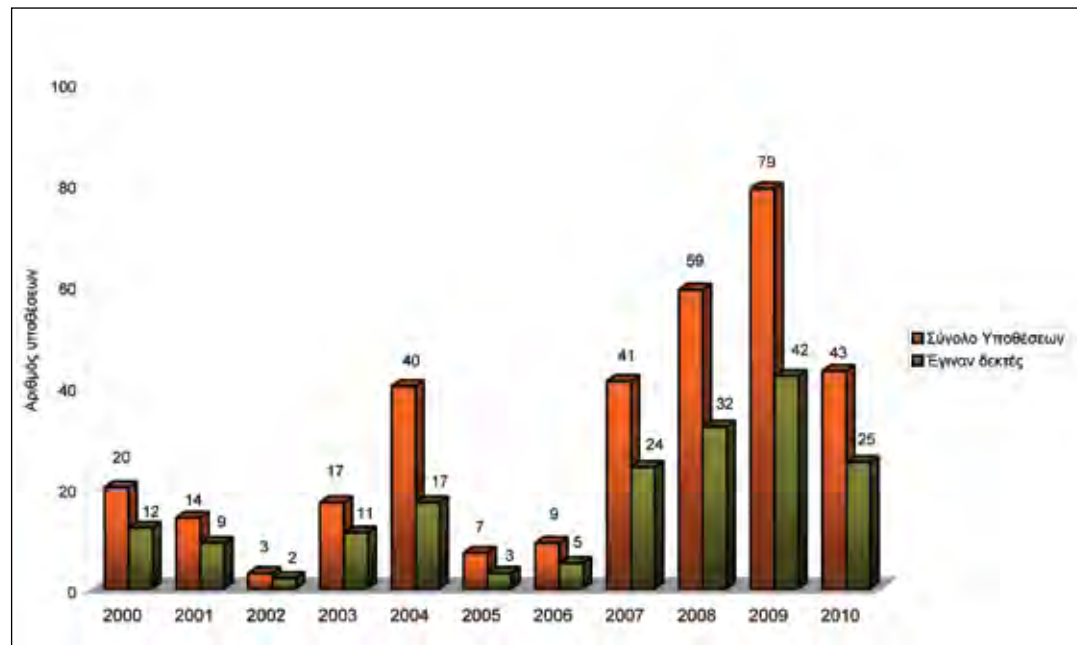
Η ΣΚΥΡΟΣ ΑΝΤΙΣΤΕΚΕΤΑΙ



ΑΝΟΙΧΤΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ
ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟ
7 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2010 ΩΡΑ 8,30 μ.μ.
Η ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΓΩΝΑ
ΔΗΜΟΥ ΣΚΥΡΟΥ,
ΦΟΡΕΙΝ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΕΙΝ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ

Αρχή Ενέργειας εξέδωσε άδεια παραγωγής για το έργο, αγνοώντας τόσο την γνωμοδότηση του Τμήματος Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ, όσο και τις αντιδράσεις της τοπικής κοινωνίας. Η Συντονιστική Επιτροπή Αγώνα Δήμου Σκύρου, η Ένωση Πολιτών Σκύρου και η Ορνιθολογική έχουν προσφύγει στο Συμβούλιο της Επικρατείας για την ακύρωση της άδειας.

8. Ανάλυση δεδομένων



Γράφημα 1: Σύνολο ανά έτος των υποθέσεων που καταγγέθηκαν και που έγιναν δεκτές (2000-2010)

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας 2000-2010 η Ορνιθολογική κατέγραψε 332 καταγγελίες, εκ των οποίων οι 182 κρίθηκαν βάσιμες και σημαντικές για την προστασία των πουλιών και των βιοτόπων τους και απετέλεσαν αντικείμενο χειρισμού.

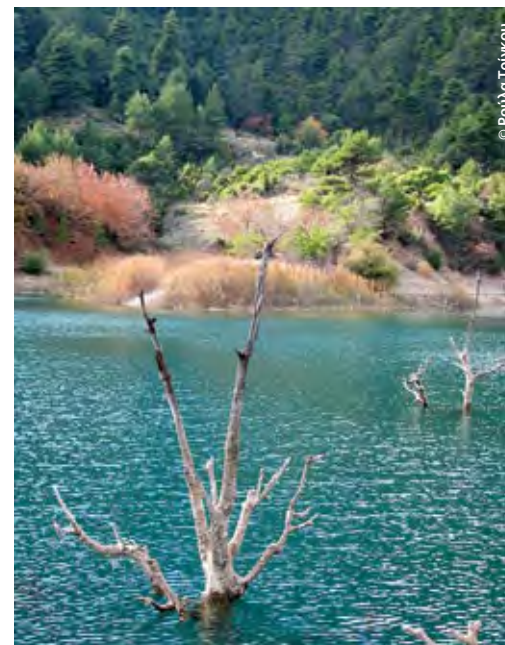
Την τετραετία 2007-2010, παρατηρήθηκε ιδιαίτερη αύξηση των καταγγελιών που υποβάλλονται από πολίτες. Το γεγονός αυτό μπορεί να εξηγηθεί αφενός από το ολοένα επιτακτικότερο κοινωνικό αίτημα για προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και αφετέρου από τις εντεινόμενες διεκδικήσεις των πολιτών στο πεδίο της ορθής εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας. Ωστόσο, στην αύξηση των υποθέσεων που χειρίστηκε η Ορνιθολογική συνέβαλε κυρίως η σύσταση της Νομικής Ομάδας και η

αναβάθμιση του εσωτερικού συστήματος καταγραφής και διαχείρισης των εισερχόμενων καταγγελιών πολιτών. Επίσης, η παρατηρούμενη αύξηση των καταγγελιών μπορεί να αποδοθεί - λαμβάνοντας υπόψη την, ανά υπόθεση, πληροφόρηση από τους πολίτες, σχετικά με τους λόγους απεύθυνσής τους στην Ορνιθολογική - και στο γεγονός ότι μεγάλο ποσοστό των πολιτών υποβάλλουν τα αιτήματά τους στην Ορνιθολογική λόγω ανεπαρκούς εξοικείωσης τους με τις αρμόδιες αρχές και τους μηχανισμούς επίλυσης περιβαλλοντικών προβλημάτων, αλλά και εξαιτίας της δυσπιστίας τους όσον αφορά τη συνέπεια, την αξιοπιστία και την αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών.

Η πλειοψηφία των καταγγελιών υποβλήθηκε από πολίτες, ενώ το 23% των καταγγελιών



προήλθε από το δίκτυο των Υπευθύνων Παρακολούθησης IBA (Caretakers). Το μεγαλύτερο ποσοστό των καταγγελλόντων (40%) ήταν πολίτες που θέλησαν να κρατήσουν την ανωνυμία τους. Διαφαίνεται λοιπόν μία επιφυλακτικότητα των πολιτών να απευθυνθούν στις αρμόδιες υπηρεσίες.

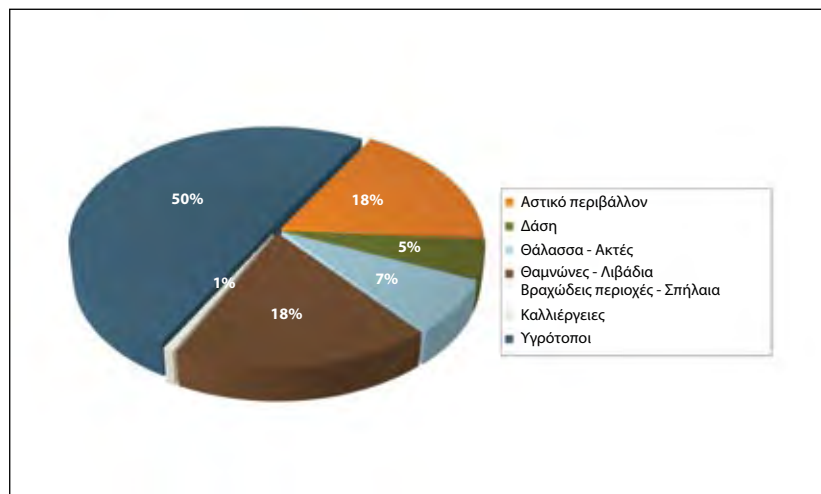


During the period 2000-2010 HOS received 332 citizens' complaints regarding threats to bird populations and their habitats. HOS followed through 182 of these cases. Most of these complaints (40%) were made by anonymous citizens, while 23% were reported to HOS by the IBA Caretakers network.

8.1 Τύποι βιοτόπων και Απειλές

Το μεγαλύτερο ποσοστό των καταγγελιών των πολιτών (60%) αφορά περιοχές που ανήκουν στο δίκτυο Natura 2000, γεγονός που καταδεικνύει αφενός την ιδιαίτερη σημασία των περιοχών αυτών για τους πολίτες και αφετέρου την ανεπάρκεια των μέτρων προστασίας τους. Περαιτέρω, το 22% των καταγγελιών αφορά περιοχές που δεν εντάσσονται σε κάποιο καθεστώς προστασίας. Η ανεπάρκεια των μέτρων προστασίας για το ελληνικό δίκτυο Natura 2000, για την οποία άλλωστε η Ελλάδα έχει καταδικαστεί από το ΔΕΚ, αντικατοπτρίζεται λοιπόν και στις υποθέσεις της Ορνιθολογικής για τη δεκαετία αυτή. Ταυτόχρονα όμως αναδεικνύεται έντονα η σημασία του δικτύου Natura για τους πολίτες, οι οποίοι χρησιμοποιούν το Κοινοτικό πλαίσιο προστασίας προς όφελος της βιοποικιλότητας και των τοπικών κοινωνιών.

Γράφημα 2: Οι κυριότεροι βιότοποι που επηρεάστηκαν σύμφωνα με τις υποθέσεις της Ορνιθολογικής (2000-2010)



Οι άμεσες απειλές¹⁸ για τα είδη και τους βιότοπους της Ελλάδας ανέρχονται σε ποσοστό 31% και 69% αντίστοιχα.

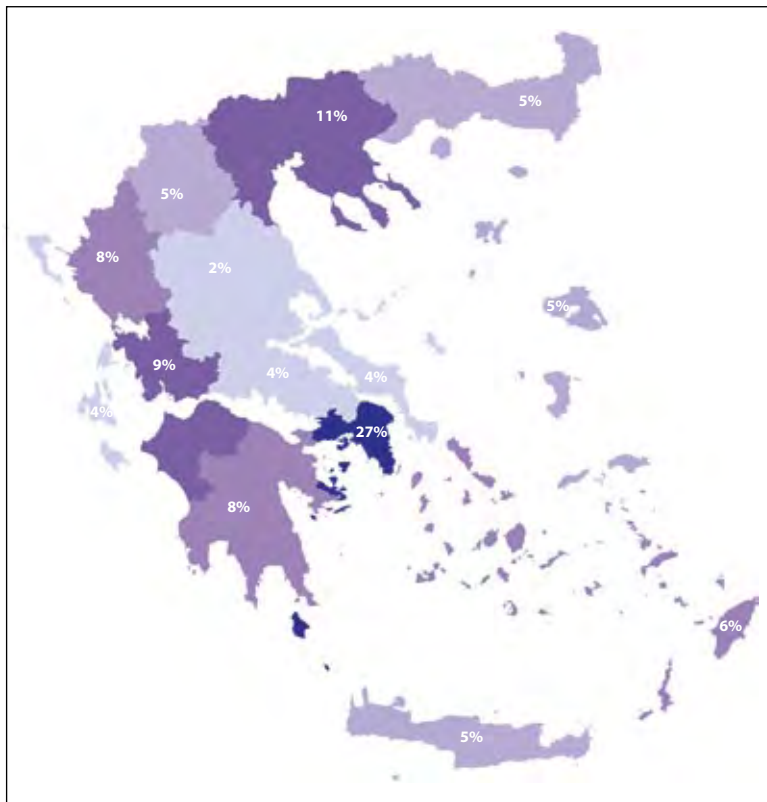
Όπως είναι εμφανές και στο Γράφημα 2, η πλειοψηφία των υποθέσεων (50%) αφορά παρεμβάσεις σε υγρότοπους (οικιστική ανάπτυξη, επιχωματώσεις, και έργα αντιπλημμυρικής προστασίας). Ακολουθούν οι υποθέσεις σε ποσοστό 18% με αντικείμενο την απειλή της ορνιθοπανίδας. Ως κυριότερη μορφή της εν λόγω απειλής εμφανίζεται η παράνομη κατοχή - συχνά μάλιστα σε άσχημες συνθήκες αιχμαλωσίας - και η πώληση άγριων πουλιών από καταστήματα πώλησης κατοικίδιων (pet shop). Το παράνομο εμπόριο άγριων πουλιών είναι εκτεταμένο στα αστικά κέντρα και τις παρακείμενες σε αυτά περιοχές και μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τους πληθυσμούς των κοινών ειδών πουλιών (δηλαδή είδη τα οποία συναντώνται συχνά και έχουν ευρεία κατανομή) τα οποία απομακρύνονται από τον φυσικό τους βιότοπο για να αιχμαλωτιστούν και στη συνέχεια να πωληθούν. Ανάλογο ποσοστό υποθέσεων (18%) αφορά στην κατηγορία βιοτόπων: «θαμνώνες - λιβάδια - βραχώδεις περιοχές - σπήλαια» όπου ως κύρια απειλή καταγράφηκε η υποβάθμισή τους λόγω έργων παραγωγής ενέργειας και εξορύξεων.

Όπως προκύπτει από τις καταγγελίες των πολιτών, η πιο συχνά εμφανιζόμενη απειλή για τους βιότοπους της Ελλάδας (14% του συνόλου των υποθέσεων) είναι η οικιστική και εμπορική ανάπτυξη. Χαρακτηριστικά παραδείγματα των παρεμβάσεων αυτής της κατηγορίας αποτελούν οι καταπατήσεις δασικών ή υγροτοπικών εκτάσεων, η παράνομη εγκατάσταση αναψυκτηρίων και άλλων κτηριακών εγκαταστάσεων στον αιγιαλό. Δεύτερη σε συχνότητα απειλή είναι οι μη ορθά χωροθετημένες υποδομές μεταφοράς και υπηρεσιών (12% του συνόλου των υποθέ-

σεων), και ειδικότερα η διάνοιξη δρόμων και τα δίκτυα μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος. Ακολουθούν η παράνομη εναπόθεση, κυρίως σε υγροτοπικές περιοχές, απορριμμάτων και μπαζών (10% του συνόλου των υποθέσεων) και η λαθροθηρία (9%). Από το έτος 2007 και έπειτα παρατηρείται αξιοσημείωτη αύξηση στις υποθέσεις καταστροφής και υποβάθμισης βιοτόπων λόγω των εγκαταστάσεων παραγωγής ενέργειας (ιδιαίτερα των αιολικών πάρκων). Η αυξητική αυτή τάση συμπίπτει χρονικά με την έναρξη της ευρείας προώθησης των ΑΠΕ σε εθνικό επίπεδο, - ιδιαίτερα δε μετά την έγκριση του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ το 2008 - και εξηγείται από την έλλειψη του απαραίτητου στρατηγικού χωροταξικού σχεδιασμού με κριτήριο τη διασφάλιση της προστασίας της βιοποικιλότητας.

¹⁸ Οι άμεσες απειλές για τα είδη νοούνται η λαθροθηρία, η παράνομη αιχμαλωσία από ιδιώτες, η παράνομη αγοραπωλησία σε καταστήματα πώλησης κατοικίδιων ζώων, η ανθρωπογενής όχληση και άλλες ειδικές αιτίες θανάτωσης. Οι άμεσες απειλές για τους βιότοπους νοείται η άμεση καταστροφή ή υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων λόγω παραγωγικών/αναπτυξιακών δραστηριοτήτων.

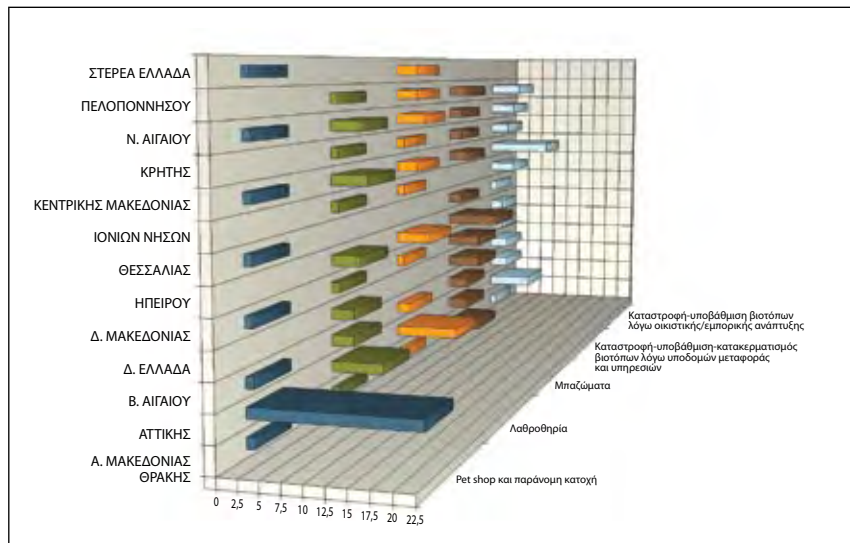
The majority (69%) of cases pose a threat to habitats, while 31% pose a threat to species. The most affected habitats are wetlands, which mainly face the threats of fly tipping, hydro power plant and dam construction. The most common threat across habitats in HOS cases is degradation due to housing and commercial development, while since 2007 there has been a rapid increase in cases regarding unsuitable wind farm development.



Χάρτης 1: Κατανομή ανά Περιφέρεια των υποθέσεων της Ορνιθολογικής (2000-2010)



Γράφημα 3: Κυριότερες απειλές ανά Περιφέρεια στις υποθέσεις της Ορνιθολογικής (2000-2010)

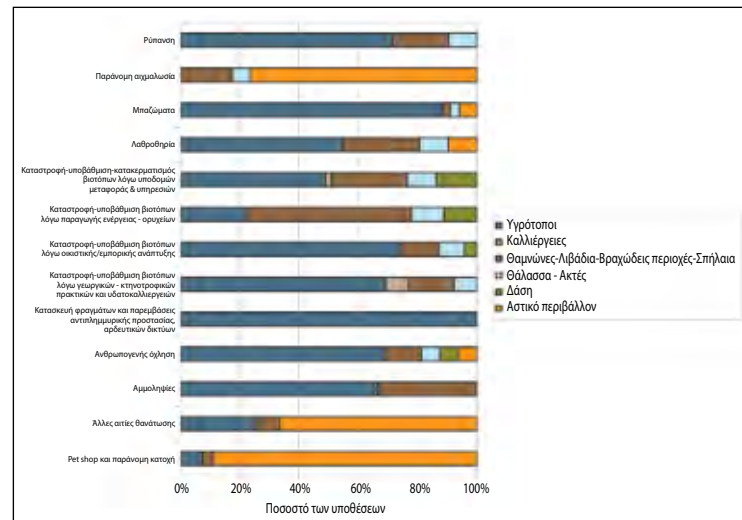


Γράφημα 4: Απειλές που αντιμετωπίζουν οι βιότοποι στις υποθέσεις της Ορνιθολογικής (2000-2010)

Εξετάζοντας τις πέντε συχνότερες απειλές σε βάρος του φυσικού και αστικού περιβάλλοντος καθώς και τα ποσοστά υποθέσεων που αντιστοιχούν σε κάθε περιφέρεια (Χάρτης 1), προκύπτει ότι η Περιφέρεια Αττικής εμφανίζει το μεγαλύτερο αριθμό καταγγελιών που αφορούν κυρίως την παράνομη κατοχή και αγοραπωλησία πουλιών μέσω καταστημάτων πώλησης κατοικίδιων και μεταξύ ιδιωτών. Επιπλέον, προκύπτει ότι οι ελάχιστες εναπομείνουσες φυσικές περιοχές της Αττικής, και κυρίως οι υγρότοποι της, κινδυνεύουν ιδιαίτερα από την οικιστική και εμπορική ανάπτυξη και από μπαζώματα και επιχωματώσεις. Ακολουθεί, σε αριθμό καταγγελιών, η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, όπου παρατηρείται εξίσου έντονα

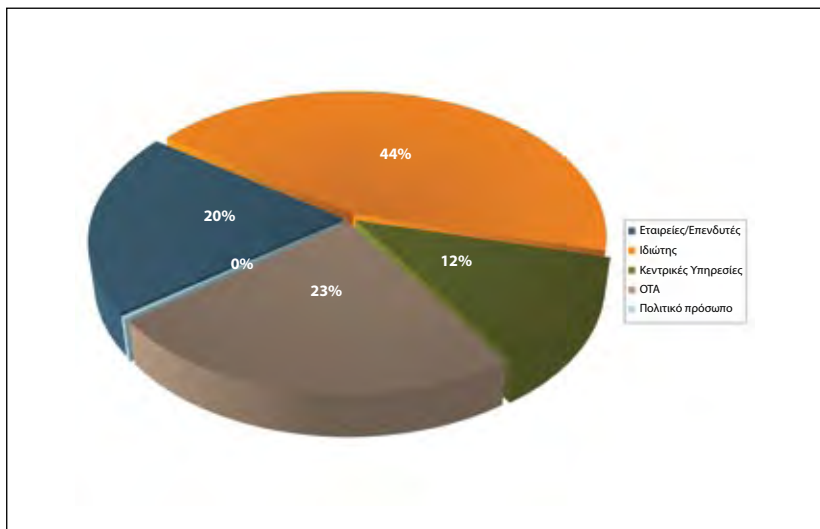
το φαινόμενο της συστηματικής και εκτεταμένης οικιστικής και εμπορικής ανάπτυξης. Ανησυχητικός είναι επίσης ο αριθμός υποθέσεων για περιστατικά λαθροθηρίας στις δύο αυτές Περιφέρειες.

Η παράνομη εναπόθεση απορριμμάτων και μπαζών είναι φαινόμενο που απαντάται σε όλη την επικράτεια της χώρας, και ιδιαίτερα στις Περιφέρειες της Αττικής, Ηπείρου και Νοτίου Αιγαίου. Το ίδιο ισχύει και για την καταστροφή και τον κατακερματισμό των βιοτόπων λόγω των υποδομών μεταφοράς και υπηρεσιών. Σημαντικός αριθμός τέτοιων περιπτώσεων εντοπίζεται στην Κεντρική Μακεδονία, την Αττική και την Πελοπόννησο.

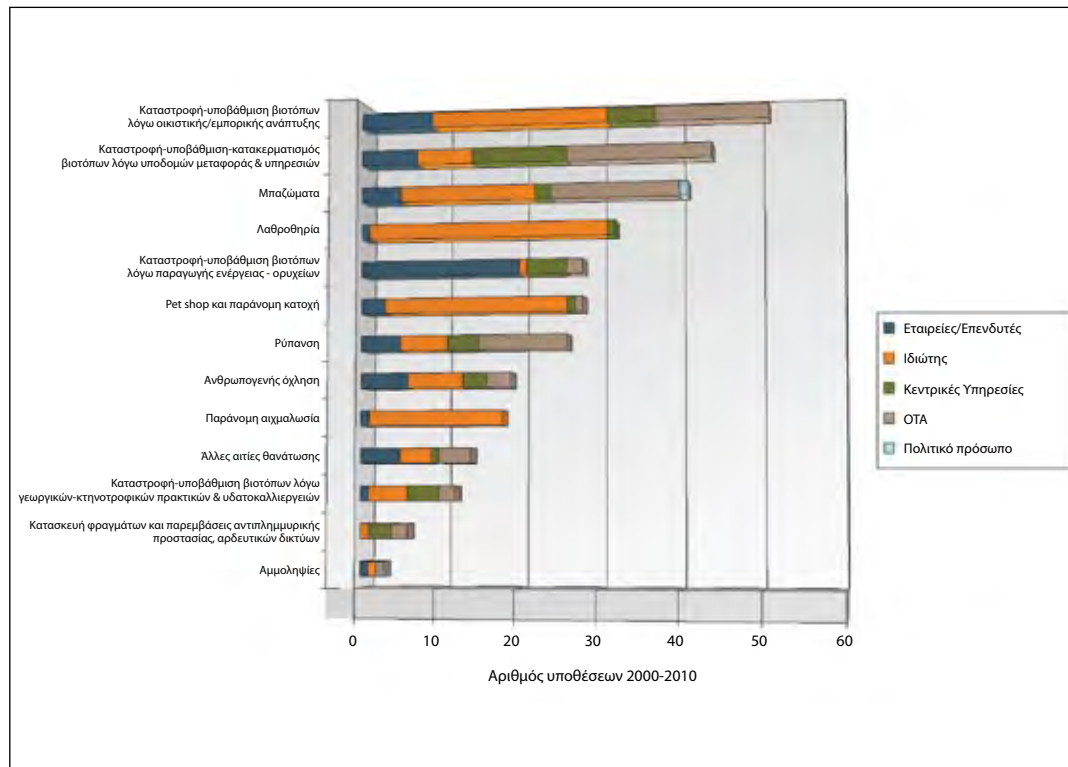


8.2 Εμπλεκόμενοι και συνεργαζόμενοι φορείς

Για την ορθή αποτίμηση των δεδομένων που ανακύπτουν από τις υποθέσεις αυτής της δεκαετίας θα πρέπει να εξετασθούν οι κατηγορίες των φορέων που διέπραξαν τις παραβάσεις και των φορέων που συνεργάστηκαν για την αποκατάσταση της νομιμότητας και την αντιμετώπιση των απειλών.



Γράφημα 5: Κύριοι τύποι εμπλεκόμενων φορέων στις υποθέσεις της Ορνιθολογικής (2000-2010)

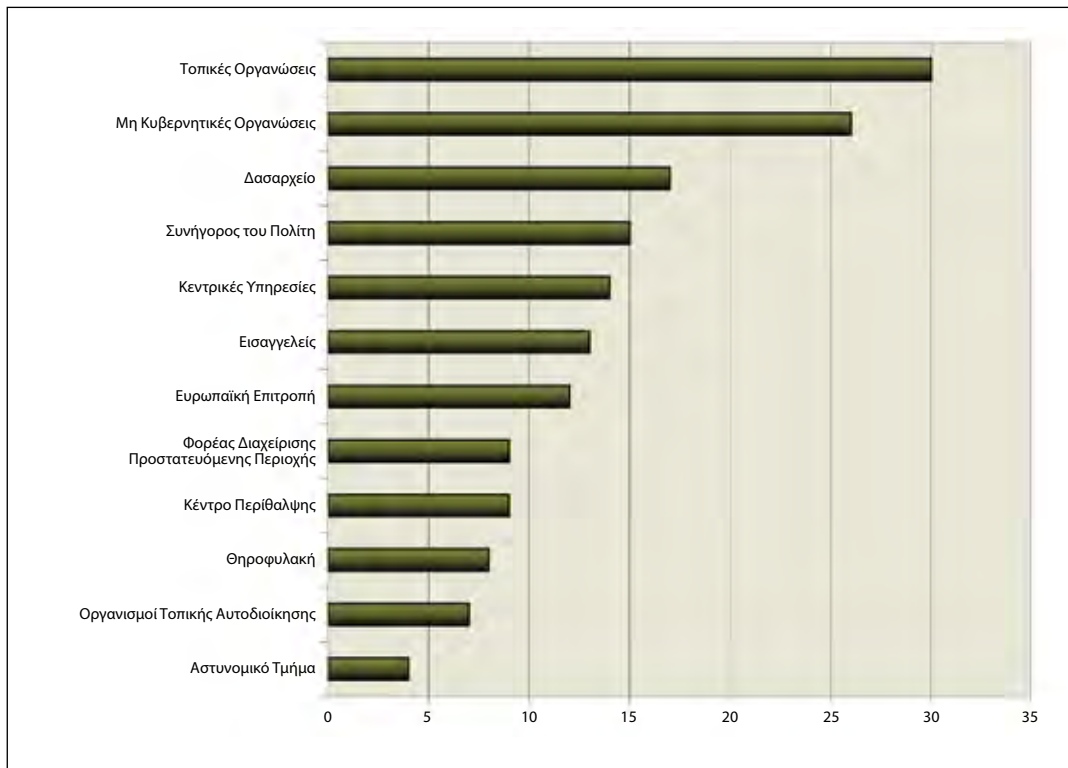


Γράφημα 6: Κυριότερες απειλές και κατανομή τους ανά κατηγορία παραβάτη (2000-2010)

Στις περισσότερες υποθέσεις, ιδίως σε αυτές που αφορούν είτε την καταστροφή ή υποβάθμιση βιοτόπων λόγω οικιστικής ή εμπορικής ανάπτυξης είτε τη λαθροθηρία και παράνομη κατοχή άγριων πουλιών, εμπλέκονται ιδιώτες. Ακολουθούν οι πρωτοβάθμιοι και δευτεροβάθμιοι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), οι οποίοι εμπλέκονται κυρίως σε υποθέσεις που αφορούν υποδομές μεταφοράς και παροχής υπηρεσιών (πχ. δρόμοι, κεραίες κινητής τηλεφωνίας και δίκτυα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας).

Συχνά, καταγράφεται η από κοινού εμπλοκή, σε μία υπόθεση, ιδιωτών και ΟΤΑ (12% του συνόλου των υποθέσεων), γεγονός που δηλώνει την έλλειψη διαφάνειας και τη σύναψη «πελατειακών σχέσεων».

Λιγότερο συχνά απαντώνται ως εμπλεκόμενοι σε υποθέσεις που αφορούν ιδίως την οικιστική ή εμπορική ανάπτυξη και την παραγωγή ενέργειας, οι εταιρείες και οι επενδυτές. Τέλος, το 12% των υποθέσεων αφορά τις Κεντρικές Υπηρεσίες (Υπουργεία), οι οποίες συνήθως εμπλέκονται στην αδειοδότηση και έγκριση μεσαίων και μεγάλων έργων με σοβαρές επιπτώσεις. Οι υποθέσεις αυτές, λόγω του αντικειμένου τους, είναι και οι σημαντικότερες.



Γράφημα 7: Κύριοι φορείς με τους οποίους συνεργάστηκε η Ορνιθολογική

Δε θα πρέπει να παραβλεφθεί το γεγονός ότι, κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης δεκαετίας, αρκετοί φορείς, εθνικής και τοπικής εμβέλειας, στήριξαν το έργο της Ορνιθολογικής και συνέβαλλαν σημαντικά στην αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών απειλών. Ιδιαίτερα ενεργή συμμετοχή είχαν οι τοπικές περιβαλλοντικές οργανώσεις, οι οποίες όχι μόνο καταγγέλλουν στην Ορνιθολογική συγκεκριμένα περιστατικά αλλά παρακολουθούν παράλληλα και διεκδικούν αποτελεσματικά την επιτυχή έκβαση της υπόθεσης.

Η στενή συνεργασία με τις περιβαλλοντικές ΜΚΟ εθνικής εμβέλειας έχει αποδειχθεί εξίσου σημαντική, ιδιαίτερα σε ότι αφορά σημαντικές, πολύπλοκες και με πολιτική βαρύτητα υποθέσεις της Ορνιθολογικής.

Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει διαδραματίσει καταλυτικό ρόλο σε περιπτώσεις όπου η διοίκηση δεν ανταποκρίθηκε ως όφειλε, ενώ τα κατά τόπους Δασαρχεία έχουν συνεργαστεί με την Ορνιθολογική, συχνά με θετικά αποτελέσματα. Τέλος, ειδική αναφορά πρέπει να γίνει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία έχει συχνά αποδειχθεί αποτελεσματικός μοχλός πίεσης για ορισμένες υποθέσεις εθνικής εμβέλειας.

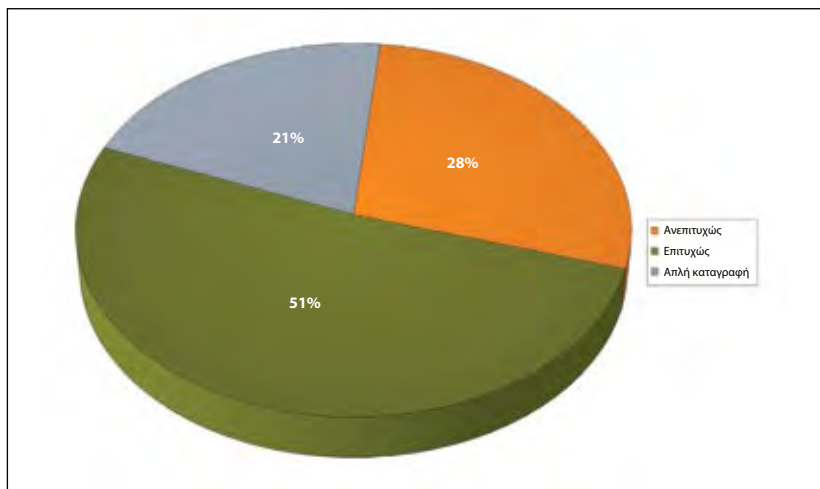


© Χρήστος Μπαρμπούτης

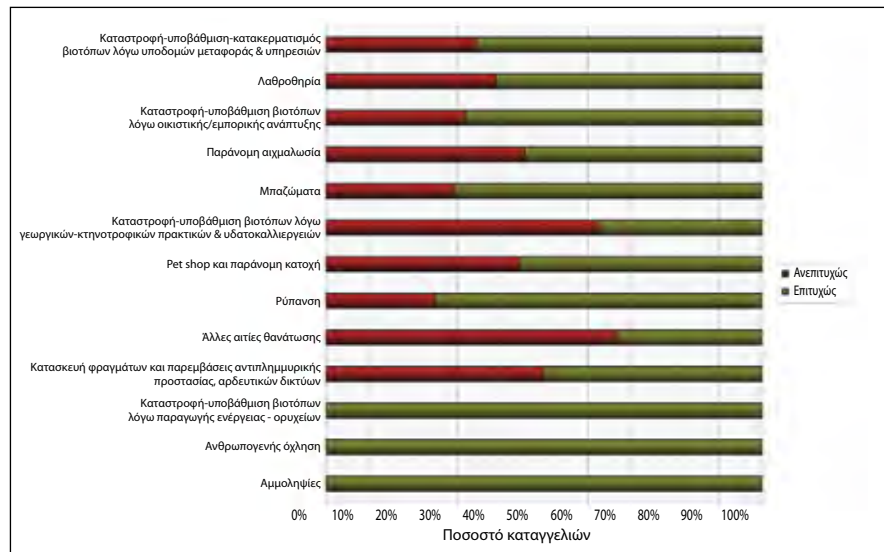
Most of the cases involved private owners as the main violator (44%), whilst local authorities come second in violations of environmental law (23%). However, a wide range of actors collaborate successfully with HOS in advocacy cases: first come local citizens' groups, while the Ombudsman and the European Commission have played an important role in resolving serious cases of habitat destruction and degradation.

8.3 Έκβαση υποθέσεων

Η πλειοψηφία των υποθέσεων είχε θετική έκβαση. Απόλυτη επιτυχία μέχρι σήμερα σημειώθηκε σε υποθέσεις που αφορούν στην καταστροφή ή υποβάθμιση βιοτόπων λόγω παραγωγής ενέργειας και ορυχείων. Ανάλογη επιτυχία σημειώθηκε σε υποθέσεις που αφορούν στην ανθρωπογενή όχληση και στις αμμοληψίες. Ωστόσο, το 28% των υποθέσεων - κυρίως αυτές που αφορούν στη θανάτωση άγριων πουλιών από διάφορες αιτίες (όπως η ηλεκτροπληξία, ή η πρόσκρουση σε ηχοπετάσματα) και στην καταστροφή ή υποβάθμιση βιοτόπων λόγω γεωργικών πρακτικών - είχε ανεπιτυχή έκβαση. Τέλος, το 20% των υποθέσεων απλά καταγράφηκε καθώς δεν κρίθηκε σκόπιμη ή δεν ήταν δυνατή η διεκπεραίωση τους.

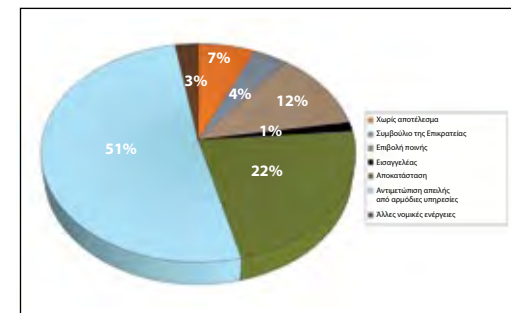


Γράφημα 8: Έκβαση των υποθέσεων της Ορνιθολογικής (2000-2010)



Γράφημα 9: Έκβαση των υποθέσεων ανά τύπο απειλής (2000-2010)

Οι αρμόδιες υπηρεσίες επιλαμβάνονται, στην πλειοψηφία των περιπτώσεων, έπειτα από γραπτή ή τηλεφωνική παρέμβαση της Ορνιθολογικής. Καίρια έχει αποδειχθεί η συμβολή των τοπικών περιβαλλοντικών οργανώσεων ή πρωτοβουλιών που θα ασκήσουν πίεση σε τοπικό επίπεδο, σε συνεργασία με την Ορνιθολογική. Το γεγονός ότι οι υπηρεσίες ανταποκρίνονται στο 51% των περιπτώσεων στέλνει μεν ένα ελπιδοφόρο μήνυμα, αλλά εξακολουθεί να είναι μικρό ποσοστό, ενώ παράλληλα η αποτελεσματική αντιμετώπιση των απειλών δεν έχει βελτιωθεί σημαντικά την τελευταία δεκαετία. Στόχος της Ορνιθολογικής είναι να αυξηθεί αυτό το ποσοστό. Σημαντικό είναι επίσης και το αυξανόμενο κατά την τελευταία πενταετία ποσοστό των περιπτώσεων αποκατάστασης των βιοτόπων, μέτρο το οποίο επιβάλλεται ούτως ή άλλως από τις Οδηγίες για τους Οικότοπους και τα Πουλιά, αλλά σπάνια έχουμε δει να εφαρμόζεται στην Ελλάδα. Τέλος, ένα σχετικά μικρό ποσοστό των παρεμβάσεων της Ορνιθολογικής δεν κατέληξε σε κάποιο αποτέλεσμα.



Γράφημα 10: Αποτελέσματα των παρεμβάσεων της Ορνιθολογικής (2000-2010)

The majority of the cases handled by HOS had a positive result, as the authorities responded adequately in 51% of the cases. 100% successful where cases regarding habitat destruction or degradation due to energy production or due to human disturbance and extractions. However, only 28% of the cases regarding bird collisions and other forms of fatality, as well as killing due to farm practices were successful.



9. Συμπεράσματα

Οι υποθέσεις που χειρίστηκε η Ορνιθολογική κατά τη δεκαετία 2000-2010 αντνακλούν την ιδιαίτερα ανησυχητική κατάσταση στην οποία βρίσκεται η βιοποικιλότητα της Ελλάδας. Αναλύοντας τα δεδομένα των υποθέσεων προκύπτουν συμπεράσματα που συνοψίζονται ως εξής:

- Οι υγρότοποι αντιμετωπίζουν τις περισσότερες απειλές
- Η ραγδαία οικιστική και εμπορική ανάπτυξη αποτελεί τη συχνότερη απειλή για το φυσικό περιβάλλον
- Οι ιδιώτες και οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι αυτοί που εμπλέκονται ως επί το πλείστον σε υποθέσεις υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος
- Οι αρμόδιες αρχές ανταποκρίνονται στα αιτήματα των πολιτών και της Ορνιθολογικής, ωστόσο απαιτείται η αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των απειλών

Τα παραπάνω συμπεράσματα αποτυπώνουν, εν μέρει, τους λόγους για τους οποίους η χώρα μας απέτυχε να εκπληρώσει τον στόχο της για ανάσχεση της μείωσης της βιοποικιλότητας μέχρι το έτος 2010.

Η παρούσα έκθεση καθιστά σαφές ότι η αναπτυξιακή πολιτική της Ελλάδας εξακολουθεί να μη λαμβάνει σοβαρά υπόψη τον παράγοντα βιοποικιλότητα, παρόλο που η στροφή προς μία ήπια και βιώσιμη οικονομία, αποτελεί τη μόνη οδό για να επιτευχθεί ο στόχος της Ε.Ε. για ανάσχεση της μείωσης της βιοποικιλότητας και αποκατάσταση των οικοσυστημάτων μέχρι το έτος 2050. Συγχρόνως όμως, η έκθεση στέλνει και ένα ελπιδοφόρο μήνυμα: ότι οι παρεμβάσεις των πολιτών και της Ορνιθολογικής καταλήγοντας συχνά στην εξάλειψη των σχετικών απειλών, απέφεραν σημαντικά οφέλη για το φυσικό περιβάλλον και παράλληλα στήριξαν τοπικές πρωτοβουλίες ενάντια

στην περιβαλλοντική αυθαιρεσία. Με αυτόν τον τρόπο, την τελευταία δεκαετία, έχουν ενισχυθεί τα αντανακλαστικά της διοίκησης στην ανάληψη προληπτικής δράσης και έχει ενδυναμωθεί η αυτοπεποίθηση του πολίτη στο πεδίο της έγκαιρης και επιστημονικά τεκμηριωμένης δραστηριοποίησης του για την προστασία του περιβάλλοντος.

Results

The cases handled by HOS reflect the worrying state of Greece's biodiversity. The following results summarise the analysis of our case data: a) wetlands of Greece face the most threats, b) the most frequent threat is habitat destruction or degradation due to housing or commercial development, c) the actors most frequently involved in environmental degradation cases are private landowners and the Local Authorities, and d) authorities respond to HOS's complaints and requests, yet, more effective action to face today's threats is urgently needed.



ΦΟΡΜΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ ΣΤΗΝ ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ	
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΓΓΕΛΟΝΤΟΣ	
Όνοματεπώνυμο*	
Περιοχή κατοικίας	
Τηλέφωνο επικοινωνίας*	
Διεύθυνση e-mail	
Ημερομηνία καταγγελίας	
* Το ονοματεπώνυμο και τηλέφωνο είναι απαραίτητα στοιχεία για την έναρξη της διαδικασίας, προκειμένου να υπάρχει η δυνατότητα άμεσης επικοινωνίας της εταιρείας μας με τον καταγγέλλοντα. - Η ανωνυμία του καταγγέλλοντα τηρείται απαράβατα.	
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	
Περιγραφή του έργου ή της δραστηριότητας	
Ημερομηνίες κατά τις οποίες παρατηρήθηκαν οι εργασίες	
Τοποθεσία (ακριβής περιγραφή της τοποθεσίας)	
Δήμος στα όρια του οποίου υπάγεται η περιοχή	
Πληροφορίες όσον αφορά το στάδιο αδειοδότησης και εξέλιξης του έργου (π.χ. έχει χορηγηθεί άδεια, έχει γίνει Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων)	
Συνοδευτικά στοιχεία που είναι απαραίτητο να προσκομίσει ο καταγγέλλων στην Ορνιθολογική (σε ηλεκτρονική μορφή ή με ταχυδρομείο).	Απλό σκαρίφημα ή φωτοτυπία ταξιδιωτικού χάρτη με σημειωμένη την θέση και την έκταση των εργασιών. Προτιμάται η φωτογραφία/ες των εργασιών, με ημερομηνία λήψης τους.
ΕΝΑΡΞΗ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ	
Κατόπιν αξιολόγησης των στοιχείων της καταγγελίας βάσει καθορισμένων κριτηρίων, η Ορνιθολογική αποφασίζει την έναρξη της διαδικασίας καταγγελίας, η οποία περιλαμβάνει την αποστολή επιστολής διαμαρτυρίας στις αρμόδιες υπηρεσίες, συνοδευόμενη από χάρτη και φωτογραφίες και πιθανών περαιτέρω επιδίωξη νομικών ενεργειών.	
ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΕΚΒΑΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ	
Η εξέλιξη και επιτυχής έκβαση της καταγγελίας εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την διάθεση και δυνατότητα του καταγγέλλοντα να τροφοδοτεί την Ορνιθολογική με νέα στοιχεία και φωτογραφίες των εργασιών στην περιοχή.	

ΦΟΡΜΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ ΛΑΘΡΟΘΗΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ	
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΓΓΕΛΟΝΤΟΣ	
Όνοματεπώνυμο*	
Περιοχή κατοικίας	
Τηλέφωνο επικοινωνίας*	
Διεύθυνση e-mail	
Ημερομηνία καταγγελίας	
* Το ονοματεπώνυμο και τηλέφωνο είναι απαραίτητα στοιχεία για την έναρξη της διαδικασίας, προκειμένου να υπάρχει η δυνατότητα άμεσης επικοινωνίας της εταιρείας μας με τον καταγγέλλοντα. - Η ανωνυμία του καταγγέλλοντα τηρείται απαράβατα.	
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	
Περιγραφή του έργου ή της δραστηριότητας	Παράνομο κυνήγι
	Χρήση μέσων παγίδευσης
	Χρήση δολωμάτων
Ημερομηνίες κατά τις οποίες παρατηρήθηκε η δραστηριότητα	
Τοποθεσία (ακριβής περιγραφή της θέσης)	
Δήμος στα όρια του οποίου υπάγεται η περιοχή	
Συνοδευτικά στοιχεία που είναι απαραίτητο να προσκομίσει ο καταγγέλλων στην Ορνιθολογική (σε ηλεκτρονική μορφή ή με ταχυδρομείο).	Απλό σκαρίφημα ή φωτοτυπία ταξιδιωτικού χάρτη με σημειωμένη την θέση και την έκταση των εργασιών. Προτιμάται η φωτογραφία/ες των δραστηριοτήτων, με ημερομηνία λήψης τους.
ΕΝΑΡΞΗ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ	
Κατόπιν αξιολόγησης των στοιχείων της καταγγελίας βάσει καθορισμένων κριτηρίων, η Ορνιθολογική αποφασίζει την έναρξη της διαδικασίας καταγγελίας, η οποία περιλαμβάνει την αποστολή επιστολής διαμαρτυρίας στις αρμόδιες υπηρεσίες, συνοδευόμενη από χάρτη και φωτογραφίες.	
ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΕΚΒΑΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ	
Η εξέλιξη και επιτυχής έκβαση της καταγγελίας εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την διάθεση και δυνατότητα του καταγγέλλοντα να τροφοδοτεί την Ορνιθολογική με νέα στοιχεία και φωτογραφίες των εργασιών στην περιοχή.	

Παρακαλούμε φωτοτυπείτε και αποστείλετε τη φόρμα που σας ενδιαφέρει, στην ηλεκτρονική διεύθυνση mkorbeti@ornithologiki.gr ή ταχυδρομικώς στην Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Βασ. Ηρακλείου 24, Αθήνα 10682, fax 210.8228704.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Ποιοι είμαστε

Η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία είναι περιβαλλοντική, μη κερδοσκοπική οργάνωση με σκοπό την προστασία των άγριων πουλιών και των βιοτόπων τους στην Ελλάδα, θεωρώντας τα ως βασικά στοιχεία της ελληνικής φύσης. Από το 1982 εργάζεται ώστε να διασφαλίσει ένα βιώσιμο περιβάλλον τόσο για τα πουλιά όσο και για τον άνθρωπο. Το έργο της περιλαμβάνει δράσεις προστασίας, ενημέρωσης και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, αλλά και παρεμβάσεις για κρίσιμα θέματα του φυσικού περιβάλλοντος.

Είναι εταίρος της BirdLife International, της μεγαλύτερης παγκόσμιας ομοσπονδίας για την προστασία των πουλιών και των βιοτόπων τους.

Γιατί προστατεύουμε τα πουλιά;

Τα πουλιά αποτελούν έναν από τους σημαντικότερους δείκτες της ποιότητας του περιβάλλοντος. Η εξαφάνιση και η μείωση των πληθυσμών τους, συνδέεται με απειλές που υποβαθμίζουν το φυσικό περιβάλλον. Η προσπάθεια λοιπόν για τη διατήρηση των πουλιών είναι και αγώνα για τη διατήρηση του περιβάλλοντος συνολικότερα.

Στον αγώνα αυτό, η Ελλάδα είναι μια χώρα ιδιαίτερα σημαντική διεθνώς, τόσο για τα επιδημικά, όσο και τα μεταναστευτικά είδη. Στο σταυροδρόμι τριών ηπείρων, με μια καταπληκτική ποικιλομορφία στο φυσικό περιβάλλον (ακτές, βουνά, δάση, λιβάδια, θίνες) η Ελλάδα κατέχει προνομακική θέση για την επιβίωση εκατοντάδων ειδών. Ως χερσόνησος, διευκολύνει το ταξίδι εκατομμυρίων πουλιών πάνω από τη Μεσόγειο, ενώ ως νότια χώρα της Ευρώπης είναι ένας φιλόξενος τόπος για τα είδη του Βορρά που ωφελούνται από τον ήπιο χειμώνα της.



Εθελοντισμός

Η εθελοντές αποτελούν τη ζωτική μας δύναμη! Συμμετέχοντας στα προγράμματα μας, **σου δίνεται η ευκαιρία να παρέμβεις δυναμικά και να συμβάλεις με ουσιαστικό τρόπο στην προστασία του περιβάλλοντος.** Παράλληλα, ο εθελοντισμός αποτελεί τη μοναδική ευκαιρία συνεργασίας με άλλους ανθρώπους και ανεξάντλητη πηγή γνώσεων και εμπειριών.

Υποστήριξε και εσύ τις δράσεις μας σε όλη την Ελλάδα, λαμβάνοντας μέρος:

- Σε καταγραφές και δακτυλιώσεις πουλιών
- Στην προστασία και παρακολούθηση βιοτόπων
- Στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού
- Στα θερινά μας προγράμματα

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα εθελοντικά μας προγράμματα και για να βρεις την αίτηση συμμετοχής, επισκέψου την ιστοσελίδα μας:

www.ornithologiki.gr/volunteer.php

Γίνε μέλος!

Μόνο με τη δική σου υποστήριξη μπορούμε να συνεχίσουμε τη δράση μας για την προστασία των πουλιών. Η ετήσια συνδρομή σου αποτελεί πολύτιμη βοήθεια και μας δίνει τη δύναμη να συνεχίζουμε με ακόμα περισσότερες δράσεις. Ως μέλος της Ορνιθολογικής έχεις το δικαίωμα συμμετοχής στα κοινά της οργάνωσης. Παράλληλα, βοηθάς ώστε να έχουμε ανεξάρτητους οικονομικούς πόρους. Θα λαμβάνεις ταχυδρομικά το τριμηνιαίο περιοδικό «Οιωνός» και ηλεκτρονικά το newsletter e-ωνός. Μπορείς να προμηθεύεσαι με ειδική έκπτωση κάποια από τα αναμνηστικά δώρα τα οποία διατίθενται για την οικονομική ενίσχυση της Ορνιθολογικής. Εάν πιστεύεις ότι ήρθε η ώρα να συμβάλεις κι εσύ στην προσπάθεια, γίνε μέλος της. **Γίνε μέλος μας!**

Για να γίνεις μέλος της Ορνιθολογικής ή για να κάνεις μια δωρεά, μπορείς να επισκεφτείς την ιστοσελίδα μας:

www.ornithologiki.gr/support/



Βασ. Ηρακλείου 24, Αθήνα 106 82, Τηλ. 210.8227937 & 210.8228704, info@ornithologiki.gr
Καστριτσίου 8, Θεσσαλονίκη 546 23, Τηλ. & fax 2310.244245, thess@ornithologiki.gr
www.ornithologiki.gr